

Bursa Milletvekili Kasım Önadım'ın, Esnaf ve Sanatkârlar Sosyal Sigortalar kanunu teklifi ve Adalet, İçişleri, Ticaret, Sanayi, Çalışma ve Plân komisyonlarından seçilen 3 er üyeden kurulu 6 numaralı Geçici Komisyon raporu (2/13)

Millet Meclisi Başkanlığına

Esnaf ve Sanatkârlar Sosyal Sigortaları Kanun teklifi ilişikte sunulmuştur.
Gereğini rica ederim.
Saygılarımla.

Bursa Milletvekili
Kasım Önadım

ESNAF VE SANATKÂRLAR SOSYAL SİGORTALARI KANUN TEKLİFİ GEREKÇESİ

Genel düşünceler :

Bilindiği üzere, Anayasanın sosyal ve iktisadi hak ve ödevler bölümünde yer alan 48 nci maddesi herkese sosyal güvenlik hakkı tanıdı. Devletin bu hakkın sağlanması için Sosyal Sigortalar ve Sosyal Yardımlar teşkilâtı kurma ve kurdurmakla görevli olduğunu belirtmiştir.

A) Memleketimizde Sosyal Sigortalar, yabancı ülkelerde olduğu gibi, önce işçilere uygulanmıştır. Bugünkü durum şöyle özetlenebilir :

1. 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu ile iş kazaları ile meslek hastalıkları, amaliye, hastalık, mâlûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları bu kanuna göre sigortalı sayılanlara uygulanmaktadır.

Bu kanuna göre genel olarak tarım sektöründe çalışanlar haric olmak üzere, bir hizmet akdi ile bir veya birkaç işveren tarafından çalıştırılanlar sigortalı sayılmışlardır. Ayrıca bu kanuna göre sigortalı sayılanların eş ve çocukları ile bu kanuna veya bu kanunun kaldırdığı Sosyal Sigortalar Kanununa göre sürekli iş görenlerin geliri, mâlûllük veya yaşlılık aylığı almakta olanlar hastalıkları halinde sağlık yardımlarından yararlanmaktadırlar.

Sözü edilen Sosyal Sigortalar Kanununun 86 nci maddesine göre Sosyal Sigortalar Kurumunun sigortalı sayılanlar dışındakilerin çalışmaya katıldığı onanacak genel şartlara göre sosyal Sigorta dallarından birine veya birkaçına veyahut hepsine tabi tutulmaları için işverenlerle, dernek, birlik, sendika veya başka teşekküllerle topluluk sigortası sözleşmeleri yapabileceğini öngörmüş ise de ihtiyari olan topluluk sigortası yoluyla Sosyal Sigortalardan faydalananlar çok azdır.

1136 sayılı Avukatlık Kanunu, avukatların topluluk sigortasına girmelerini zorunlu kılmaktadır.

Bu kanunun geçici 20 nci maddesi gereğince statüleri Çalışma Bakanlığına onaylanan bankalar, sigorta ve resurans şirketleri, ticaret odaları, sanayi odaları, borsalar veya bunların teşkil ettikleri birlikler tarafından kurulan tesislere bağlı olanlar için kendi statülerinin uygulanacağı, bu statüler mensuplarına en az Sosyal Sigortalar Kanunundaki hak ve menfaatlerin sağlanacağı öngörülmüştür.

2. 4 nci maddedeki ücretli kelimesi dışında olanlardan Sosyal Sigortalardan faydalananlar ise şunlardır.

a) 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu, genel bütçeye dahil kurullarla katma bütçeli kurumlarda, 3659 sayılı Kanuna tabi değişik karakterli kurumlarda ve mahalli idarelerde çalışan memurlara bu kanunda yazılı haklar ve menfaatler sağlanmaktadır.

b) 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun sosyal haklar bölümünde özel kanunlarla bâzi Sosyal Sigorta yardımları yapılacağı öngörülmüştür.

Devlet memurları dışında kalan iktisadi devlet teşkilâtı ile benzeri kuruluşlarda, özel idarelerde ve belediyelerde çalışan memurlar için de çıkarılacak personel kanunlarında bu çeşit sosyal hakların yer alacağı şüphesizdir.

c) 205 sayılı Ordu Yardımlaşma Kurumu Kanunu ile Ordu mensuplarına ilâve hak ve menfaatler sağlanmaktadır. Devlet memurları kanununa göre bu çeşit kanunlarda çıkarılabilecektir.

d) 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa tabi olanlar için, Ordu Yardımlaşma Kurumu Kanunu gibi munzam haklar sağlayan «İşçi Yardımlaşma Kurumu» adı altında bir kanun tasarısı hazırlanmış bulunmaktadır.

Bu duruma göre Sosyal Sigortalar memurlarla tarım sektöründe çalışan işçiler dışında kalan ücret karşılığında çalışanları ve bunların eş ve çocuklarını kapsıyacak nitelikte bir gelişme devresi içinde bulunmaktadır.

İstatistiklere göre sigortalı sayılanlarla memurların sayısı 2 - 2,5 milyon, bunların eş ve çocuklarının sayısı ile 6 - 7 milyon kadar olduğundan ancak nüfusun çok az bir kısmının mevcudolan ve çıkarılması kanun maddesi ile öngörülen sosyal sigorta kanunlarından faydalanabilecekleri ortaya çıkmaktadır.

e) Bir yandan Anayasanın 48 nci maddesi, diğer yandan demokratik rejimi kökleştirmek bu rejim içinde memleketimizi sosyal, kültürel ve ekonomik alanlarda lâyük olduğu düzeye kavuşturmak için uygulanan kalkınma plân ve programlarının öngördüğü sosyal adalet ilkeleri ile bağdaşan haklı bir gelişmeyi sağlama amacı bütün halk topluluklarının sosyal sigortaların himayesi altına alınmasını zaruri kılmaktadır. İktisaden gelişmekte olan ülkeler arasında olan memleketimizde sosyal sigortalar düzenine sanayide yeri olan memleketlerden daha çok ihtiyaç vardır.

Diğer taraftan lojistik, ekonomik ve sosyal konularla ilgili milletlerarası ilişkilerimiz yönünden de memleketimizde bütün sosyal grupların biran evvel sosyal sigortalardan faydalandırılması gerekmektedir.

Bugün tarım sektöründe çalışan işçiler, esnaf ve sanatkârlar, çiftçi, tüccar, sanayici ve serbest meslek erbabı sosyal sigortalardan faydalanılmaktadırlar. Bu nüfus grupları içinde işçilerden sonra en fazla sosyal güvenlik himayesine muhtacolan kütle esnaf ve sanatkârlardır.

Esnaf ve sanatkârlar 507 sayılı Esnaf ve Sanatkârlar Kanunu gereğince dernek, birlik, federasyon ve nihayet konfederasyon halinde örgütlenmişlerdir. Bugün Türkiye'de Esnaf ve Sanatkârlar tarafından kurulmuş 4 000 e varan dernek, birlik ve federasyonların bölge esasına göre bağlı olduğu 65 birlik, yurt çapında aynı meslek erbabını içinde toplayan 5 federasyon ve dernek, birlik ve federasyonların birleşmesiyle meydana gelmiş bir konfederasyon mevcuttur.

507 sayılı Esnaf ve Sanatkârlar Kanununun 2 nci maddesinde toplanan nüfusun 3 milyondan fazlasını teşkil eden esnaf ve sanatkârların sosyal ve ekonomik sorunları ile uğraşan bu teşkilât küçümsenmeyecek bir güce sahiptir.

Bu durumda esnaf ve sanatkârlar kütlesinin sosyal sigortalar sisteminin uygulanmasını sağlayacak yeterli ortam meydana gelmiş bulunmaktadır.

f) Birinci Beş Yıllık (1962 - 1967) Kalkınma Plânının 15 yıl içinde gerçekleştirilecek hedefleri arasında «herkes için sağlık ve ihtiyarlık sigortalarını kapsıyan sosyal güvenlik düzeni kurulması» ve özellikle «serbes meslek erbabı, esnaf ve sanatkârların sosyal güvenlik düzeni içine alınması» ilkeleri yer almıştır. Anayasanın öngördüğü herkese tanınan sosyal güvenlik hakkının sağlanması ilkesine dayanan bu hedefe ulaşmak maksadıyla kalkınma programlarında özellikle

esnaf ve sanatkârlar için, hastalık ve yaşlılık gibi sosyal sigorta dallarının kurulması öngörülmüş ise de bugüne kadar gerçekleştirilememiştir.

Bununla beraber bu konuda, Devlet Plânlama Teşkilâtı ile alâkalı kuruluşlarca yapılan araştırmalar ve Hükümet programlarında, partilerin bildirilerinde, basında yer alan yazılar, esnaf ve sanatkârlar için ulusal yapımıza uygun düşecek bir sosyal sigorta sistemini getirecek kanunun hazırlanmasına ışık tutacak, böyle bir kanunun çıkarılması halinde uygulamada güçlüklerle karşılaşmama mâni olacak nitelik kazandığını söylemek yerinde olur.

Devlet Plânlama Teşkilâtı İkinci Beş Yıllık Kalkınma Plânının hazırlığı sırasında 1965 yılında kurduğu «Sosyal Güvenlik Özel İhtisas Komisyonu» na verdiği görevlerin başında «esnaf ve esnaf yanında çalışanların Sosyal Sigortalar Kanunu kapsamına alınması, İkinci Beş Yıllık plân devresinde gerçekleştirilmesi» konusu yer almıştır.

Adı geçen komisyon, memleket gerçeklerini, memleketimizin de başlıca yabancı ülkelerin sosyal sigortalar mevzuat ve tatbikatını, milletlerarası sosyal güvenlik teşkilâtının yayınladığı «müstakil çalışanların sosyal güvenliği» adındaki araştırma raporunun nazara alınarak sosyal sigortaların müstakil çalışanlara teşmili» konusunda bir rapor hazırlamıştır.

Bu rapora ve bu raporun hazırlanmasında nazara alınan milletlerarası sosyal güvenlik teşkilâtının yayınladığı rapora, özellikle memleketimiz yapısına, esnaf ve sanatkârlarla bunların yanında çalışanların sosyal, ekonomik ve kültürel durumlarına, teşkilâtına nazaran kanunun hazırlanmasında göz önünde bulundurulmuş başlıca ilkeler aşağıda belirtilmiştir.

1. Esnaf ve sanatkârlar; çiftçi, tüccar, sanayici ve serbes meslek erbabı ile birlikte nüfusun müstakil çalışanlarını teşkil eder. Gelişmekte olan bir ülke niteliğinde bulunan memleketimizde esnaf ve sanatkârların, sanayide ileri olan memleketlere nazaran diğer meslek gruplarından daha çok farklı özellikleri ve kendine has sorunları vardır.

Bunların faaliyet nevi, ekonomik güçleri, teşkilatlanma derecesi ihtiyaç duydukları himaye tedbirleri bakımından gösterdiği faktörün sebebi ile ayrı bir sosyal sigorta sistemine bağlanmalarını zaruri kılmaktadır. Aksi takdirde uygulamada birçok güçlüklerle karşılaşılması mümkün görülmektedir.

Diğer taraftan genel olarak müstakil çalışanlar, diğer birçok mesleklerde olduğu gibi, sosyal güvenlikleri için ayrı teşkilâta sahibolmak temayülündedirler. Dünyadaki sosyal güvenlik uygulamalarında göze çarpan bu temayül kuvveti, meslekî grupların teşebbüs kudretinde, kendi teşkilâtlarının uygulamada gösterdiği kolaylıklara ve nihayet biriken kuvvetlerin kendilerine daha çok faydalar sağlayacak ekonomik gücü meydana getireceği esasına dayanmaktadır.

Bu nedenlerle esnaf ve sanatkârlar için düşünülen sosyal sigortaların uygulanmasını kurulacak ayrı bir teşkilâta bırakmak lüzumlu görülmüştür.

2. Bâzı Batı ülkelerinde halkın tümüne şâmil bir sosyal güvenlik sistemine doğru bir gelişme görülmekte ve memleketimizde de Devlet Plânlama Teşkilâtınca «sosyal güvenlik sisteminde vahdet» ilkesinin benimsendiği bilinmekte ve bunun yönetim harcamalarında tasarruf sağlayacağı kanaatinde olanlar bulunmakta ise de bugünkü şartlar içinde birinci maddedeki ilkenin muhafazasına, bu düşüncelerin ileride gerçekleşmesi için çalışılmasına lüzum bulunmaktadır.

Milletlerarası sosyal güvenlik teşkilâtının raporunda müstakil çalışmaların, daha yararlı ekonomik ve sosyal yardımlar elde etmek için de olsa şahıs hürriyetlerinde az bir kısıtlamayı dahi kabul etmeyecek bir tutum içinde buldukları birleştirici ve tek bir sisteme karşı oldukları belirtilmiştir. Diğer taraftan İkinci Beş Yıllık Kalkınma Plânında sosyal güvenlik konusunda aynen «esnaf ve sanatkârlar bağımsız çiftçiler ve serbest meslekte çalışanların hastalıklı, ihtiyarlık ve ölüm hallerinde gelir güvenliklerini sağlamak için uygulama şekil ve şartları araştırmalarla tesbit edilecek ve kendi aralarında yardımlaşma ve dayanışma kuruluşlarından yararlanacak sosyal sigortalar kurulacaktır. Kurulan bu sigorta kurumları ileride Sosyal Sigortalar Kurumunda birleştirilerek tek bir sosyal güvenlik sistemi içine alınacaktır.» dendiğinden, öngörülen ilkenin memleket gerçeklerine uygun olduğu anlaşılmaktadır.

3. Esnaf ve sanatkârlar için düşünülen sosyal sigortalara, 507 sayılı Kanunun ikinci maddesinde tarif edilen esnaf ve sanatkârların mecburi olarak 5590 sayılı Ticaret ve Sanayi Odaları, Ticaret Odaları, Sanayi Odaları, Ticaret Borsaları, Ticaret ve Sanayi Odaları, Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği Kanununa göre müseccel tâcir ve sanayici hakkına haiz gerçek kişilerin yazılı istekleri üzerine ihtiyari olarak dâhil edilmeleri lüzumlu görülmüştür.

4. Bunların, hastalık, analık, mâlûllük, yaşlılık ve ölüm hallerine karşı bakmakla yükümlü oldukları aile fertlerinde hastalık hallerine karşı Sosyal Sigortalardan faydalandırılmaları İkinci Beş Yıllık Kalkınma Plânı hedeflerine uygun görülmektedir.

D) Yukarda arz olunan nedenler ve tesbit olunan ilkelere uygun olarak «Esnaf ve Sanatkârlar Sosyal Sigortalar kanunu tasarısı» hazırlanmıştır.

Bu kanun tasarısı, Çalışma Bakanlığı, Sosyal Sigortalar Kurumu, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı, Devlet Plânlama Teşkilâtı, Halk Bankası, Türk Kooperatifçilik Kurumu, temsilcileri ve Esnaf ve Sanatkârlar Konfederasyonu ile Federasyon ve birlikleri mensuplarının fikirleri almak sureti ile devamlı bir çalışma sonucunda hazırlanmıştır.

Tasarı «kuruluşa ilişkin hükümler» ve «sigortaya ilişkin hükümler» olmak üzere iki bölümü ihtiva etmektedir. Birinci bölüm 22 maddeyi, ikinci bölüm ise 6 madde genel hükümler, 32 madde yardımlar; 7 madde primler; 9 madde ortak hükümler; 7 madde çeşitli hükümler; 2 madde karşılıklar ve bilânço; 4 madde geçici hükümler ve 2 madde son hükümler olmak üzere «8» kısmı ihtiva etmektedir. Buna göre 88 asıl ve 4 geçici maddeyi kapsıyan bu kanun tasarısı, kanunlaştığı takdirde, esnaf ve sanatkârların hal ve yarınını güven altında bulunduracak, sosyal ve ekonomik yönlerden ulusal yapımıza büyük etkisi olacaktır.

MADDELERİN GEREKÇESİ

I. BÖLÜM

Görüşümüze ilişkin hükümler :

Madde 1. — Tasarının Genel Gerekçesinde belirtildiği üzere, esnaf ve sanatkârlar kütlesinin yapısında görülen özellikler, bunlar için uygulanacak sosyal sigortalar için ayrı bir teşkilâtın kurulmasını; diğer taraftan yakın bir gelecekte esnaf ve sanatkârları meydana getirecek olan ve bugünkü Sosyal Sigortalar uygulamasında her çeşit külfeti esnaf ve sanatkârlar üzerinde bulunan, esnaf ve sanatkârlar yanında ve kuruluşlarında çalışanlarında bu kanun hükümlerine bağlanması zaruri görülmüş, bu suretle pekçok pratik, ekonomik ve sosyal faydalar sağlanacağı düşünülmüştür. 507 sayılı Kanuna göre esnaf ve sanatkârlar yanında çalışanlarında esnaf ve sanatkâr sayılması bunların aynı statüye tabi olmalarını gerektirmiştir.

Sosyal Sigortalarla ilgili sistemlerde ve uygulamalarda gerekli ahengi sağlamak ve bugüne kadar ki, tecrübeleri nazara almak suretiyle kurulması öngörülen esnaf ve sanatkârlar Sosyal Sigortaları Kurumunun Çalışma Bakanlığına bağlanmasında fayda mülâhaza olunmuştur.

Sosyal Güvenlik teşekküllerinde olduğu gibi kurumun özel hukuk hükümlerine tabi, malî ve idare yönünden muhtar, tüzel kişiliğe haiz bir kuruluş olması ve yüksek denetleme kurulunun da denetimine tabi olması uygun görülmüştür.

Madde 2. — Kurumun Genel Müdürlük kuruluşu, Yönetim Kurulu ve Genel Kurul olmak üzere üç organı olduğunu göstermektedir.

Madde 3. — Bütün memleket sathına yayılmış olan esnaf ve sanatkârların Sosyal Sigortalarını uygulayacak olan Genel Müdürlük Kuruluşunun Genel Müdürle iki yardımcısının, merkez ve bölge şube müdürlüklerinden meydana gelmesi, bunun yanında 507 sayılı Kanunun öngördüğü teşekküllerde kurulacak Sosyal Sigorta bürolarından faydalanması düşünüülerek madde buna göre kaleme alınmıştır.

Madde 4. — Genel Müdür ve genel müdür yardımcılarının atanmalarını, değiştirilmeleri ve bunların haiz olmaları gerekli nitelikleri belirtilmektedir.

Madde 5. — Genel Müdür görevinin neden ibaret olduğunu göstermektedir.

Madde 6. — Bu maddede genel müdürlük müşavirleri, merkez, bölge ve şube müdür veya başkanları ile yardımcılarının genel müdürün teklifi ile diğer personelin genel müdür tarafından atanacağı öngörülmüş ve madde metnine genel müdürün bu yetkisini alt kademelere kısmen devredebileceği konuyla personel tayıni işlerinde kolaylık sağlanmıştır.

Madde 7. — Kurumun personel tayıni bakımından İktisadi Devlet Teşekkülleri personelinin tabii olduğu mevzuatın uygulanması öngörülmekle bu yönden benzeri teşekküllerle birlik sağlanmıştır.

Madde 8. — Bu maddede Yönetim Kurulunun tabii üye olan genel müdür ve başkan ile birlikte 9 kişi olması, başkan ile bir üyenin Çalışma Bakanlığının teklifi, bir üyeninde Maliye Bakanlığının teklifi ile Bakanlar Kurulu kararı ile atanmasını ve diğer 5 üyenin Genel Kurulca seçilmesi öngörülmüş, tayıni olunan başkan ve üyelerin Sosyal Sigorta, ekonomi ve hukuk konularından birinden yetkili kimseler olması öngörülmüş, başkan ve üyelerin süresi üç yıl olarak düşünülmüş, başkanın olmadığı zamanlarda geçici başkanın üyeler arasından seçilmesi uygun görülmüştür.

Madde 9. — Bu madde Yönetim Kurulunun toplantı ve karar nisabını belirtmekte, oylarda eşitlik halinde başkanın bulunduğu tarafın karara esas olması, genel müdürün bulunmadığı zamanlarda yardımcılardan birinin toplantıya katılmasını ve haftada en az bir toplantı yapılması şartını kapsamaktadır.

Madde 10. — Bu maddede Yönetim Kurulunun görev ve yetkileri belirtilmiştir.

Bu görev ve yetkilerin tesbitinde benzer teşekküllerin Yönetim Kurullarının görev ve yetkileri ile kurumun özelliği göz önünde bulundurulmuştur. Bu suretle kurumun fiera organı olan Yönetim Kurulunun uygulanmada etkili olduğu oranda bir esneklik ve kolaylık sağlanması düşünülmüştür.

Madde 11. — Kurumun en önemli bir organı olan Genel Kurulun teşekkül tarzını göstermektedir. Genel Kurulun Esnaf ve Sanatkâr kuruluşlarından seçimle iştirak edeceklerle, ilgili Bakanlık ve kuruluşların temsilcilerinin ve üniversite, yüksek okullardan Çalışma Bakanlığınca çağrılacak yetkili kişilerin iştiraki ile meydana geleceği öngörülmüştür.

Madde 12. — Genel Kurulun görevlerini belirtmektedir.

Madde 13. — Genel Kurulun toplantı zamanı ile toplantı nisabını göstermektedir.

Madde 14. — Genel Kurul üyelerinin ücret ve yollukları konularını kapsamaktadır.

Madde 15. — Kurumun gelirleri bu maddede belirtilmiştir. Madde metninden anlaşılacağı üzere,

a) Bu kanuna göre Sigortalı sayılanların ödiyecekleri primler malî kaynağın esasını teşkil etmektedir. Bu fıkranın metninden anlaşılacağı üzere, esnaf ve sanatkâr yanında ve bunların kuruluşlarında çalışanların sigorta primleri kendileri tarafından ödenecektir.

Burada belirtmek lâzımdır ki, hizmet akdi ile işe giren ücretliler primin bir kısmını veya tamamını iş sahibi esnaf veya sanatkârın vermesini sağlayabilirler. Bu bakımdan ücretliler için Sosyal Sigortalar Kanununa nazaran daha fazla yük tahmil edilmiş olacağı bahis konusu olmayacaktır.

b) Kurumun mallarından elde edilecek gelirlere anakaynaklardan biridir. Kurum paralarının ne şekilde işletileceği 16 ncı maddede yer almıştır.

c) Gerçek ve tüzel kişiler tarafından yapılacak bağışlar bu fıkrada bir gelir çeşidi olarak yer almıştır.

d) Bu fıkrada genel bütçeden yapılacak yardımlar yer almıştır.

Bütçeden kuruma yapılacak yardımların muayyen olmaması bir sakınca olarak düşünülebilir ise de Sigorta kollarının malî muvazenesi için yapılan ilk hesaplarda bütçeden her hangi bir yardım düşünülmemiş, olağanüstü nedenlerle açık vukuunda bütçeden yardım yapılması bir güven kaynağı olarak bu fıkrada yer almıştır.

e) 16 ve 21 nci maddelerinin tetkiklerinden anlaşılacağı üzere kurumun ekonomik ve sosyal yönlerden yararlı olacak şirketlere iştirak etmesi veya bu maksatla şirketler kurup ortak olması, tüzel kişiliğe haiz tesisler kurması öngörülmüştür.

Bu fıkrada bu çeşit iştiraklerden ve tesislerden sağlanacak gelirler kurum gelirleri olarak yer almıştır.

f) Sair gelirleri göstermektedir. Bu çeşit gelirlerden ücretle çalışanlardan alınacak cezalar ve menhus diğer çeşit gelirler kastedilmiştir.

Madde 16. — Sigorta fonlarının yatırım konularını kapsamaktadır.

Esnaf ve sanatkârlar, Sosyal Sigorta yardımlarını karşılayacak primleri kendileri ödiyeceklerinden, başta emniyet unsuru göz önünde bulundurulmak suretiyle kurum paralarının rantabilitesini artırmak ve aynı zamanda esnaf ve sanatkârlar kütlesinin sosyal, ekonomik ihtiyaçlarını karşılamak üzere yatırım konuları çeşitlendirilmiştir.

Madde 17. — Kurum mallarının emniyeti, alacaklarının daha garantili olmasını teminen kurum mallarının Ceza Kanunu bakımından Devlet malı, kurum alacaklarının Devlet alacağı olarak işleme tabi olması öngörülmüştür.

Madde 18. — Kurumun muhasebei Umumiye, Artırma, Eksiltme ve İhale kanunları hükümlerine ve Sayıştayın vizesine tabi olacağı bu maddede belirtilmiştir.

Madde 19. — Bu maddede kurumun dâva ve icra işlerinin ilgili mahkeme ve makamlarda ivedilikle sonuçlandırılacağı öngörülmüştür.

Bu maddenin hazırlanması sırasında ilgili mahkemenin belirtilmesi düşünülmüş ise de bugünkü tabrikata göre hangi konuların hangi mahkemelerce görüleceği malûm olduğundan madde bu şekilde kaleme alınmıştır.

Madde 20. — Bu madde, sigortalılara ve hak sahibi sayılan kimselere verilen ödenekler ve yardımların her türlü hare ve vergiden muaf tutulmaları belirtilmekte ve bu suretle emsali işlemlerle ahenk sağlanmış bulunmaktadır.

Madde 21. — Bu maddede kurumun tüzel kişiliğe haiz müesseseler kurabileceği öngörülmüş ve bu müesseselerin kurumun yükümlü olduğu görevlerin yerine getirilmesi amacı ile kurulması şart konmuştur.

Bu çeşit müesseselerin kuruluş, çalışma tarzları, yetkileri ve denetleme usulleri tüzüklerinde belirtileceği maddenin ikinci fıkrasında yer almıştır.

Bu madde ile Kurumun daha çok sigorta müddetlerinin anaistigal konusu yapmaları, mesken kredisi ve mesken yapımı gibi işlerin kurulacak tesislere bırakılması suretiyle sağlanabileceği izahıta vârestedir.

Madde bu imkânı sağlama maksadını gütmektedir.

Madde 22. — Madde Kurumun gerektiği takdirde Maliye Bakanlığının kefaleti altında millî bankalardan ödünç para alma imkânını vermekte ve limit olarak «1 000 000» bir milyon lirayı öngörmektedir.

II - BÖLÜM

Sigortaya ilişkin hükümler

I. KISIM

Genel hükümler :

Madde 23. — Bu maddede sigorta yardımlarının, 24 - 25 nci maddelerde tanımlanan sigortalılarla bunların geçindirmekle yükümlü aile fertlerine yapılacağı belirtilmiştir.

Madde 24. — Bu madde, 507 sayılı Kanunun ikinci maddesinde tarif edilen esnaf ve sanatkârların bu kanuna göre mecburi sigortalı oldukları öngörülmüştür.

Madde 25. — Bu maddede isteğe bağlı olarak sigortalı olma hali yer almıştır.

Esnaf ve sanatkârlar olmamakla beraber tacir veya sanayici sınıfına haiz olanların, yazılı istekleri üzerine bu kanuna göre sigortalı sayılacakları ve mecburi sigortalılarla aynı haklara sahibolacakları derpiş edilmiştir.

Madde 26. — Bu maddede sigortalıların geçindirmekle yükümlü oldukları kimselerin tanıtımı yapılmıştır.

Sosyal Sigortalar Kanununda orta öğretim yapacak çocukların 20 yaşına kadar yardım görmeleri öngörülmüş iken, fiilî duruma daha uygun olduğundan bu kanunda 22 yaşına kadar yardım görmeleri ve ayrıca ana ve babaların da sigorta yardımından faydalandırılmaları sağlanmıştır.

Madde 27. — Kayıt ve tescil işlemlerine ilişkin olup sigortalı sayılan kimselerin bir ay içinde Kurum teşkilâtına müracaat ederek Kurumca tesbit olunan usul ve esaslara göre kayıt ve tescillerini yaptırmaları lüzumu ve sigortalılığın müracaat tarihini tesbit eden başından başlayacağı bu maddenin birinci fıkrasında yer almıştır.

İkinci fıkrada da süresi içinde kayıt ve tescilini yaptırmıyan mecburi sigortalılarla isteğe bağlı sigortalıların 6 ay analık ve hastalık yardımlarından faydalandırılmıyacakları öngörülmüştür.

Madde 28. — Sigortalılık niteliğini kaybedenler için sigortalılığın isteğe bağlı olarak devamı imkânını vermekte ve şartlarını belirtmektedir.

II. KISIM

1. — Hastalık ve Analık Sigortası :

Madde 29. — Hastalık ve Analık Sigortasından sağlanacak yardımlar belirtilmiştir.

Madde 30. — Bu maddede hastalık halinde yapılacak sağlık yardımlarının neler olduğu yer almıştır.

Madde 31. — Bu maddede analık halinde yapılacak sağlık yardımlarının neler olduğu yer almıştır.

Madde 32. — Hastalık ve analık hallerinde gerekli yardımların yapılabilmesi için bir yerden başka bir yere gönderilmeleri gereken sigortalılarla bunların geçindirmekle yükümlü olduğu kimseler için yol paraları ile zarurî masrafların bir târife gereğince ödeneceği öngörülmüştür.

Madde 33. — Cenaze masrafı karşılığı hakkında olup Sosyal Sigortalar Kanunundan öngörülen esasa uygun bulunmaktadır.

Madde 34. — Bu maddede sağlık yardımlarının süresi belirtilmiştir.

Madde 35. — Hastalık hallerinde ayakta tedavilerde yapılacak masrafların % 20 sini sigortalıların ödiyeceği öngörülmekte harcının önlenmesi, masrafların lüzumundan fazla artmaması maksadı güdülmüştür.

Madde 36. — Bu maddede hastalık ve analık hallerinde gerekli muayene ve tedaviler için bir belge ile başvurulması istenmesi ve bu belge ile başvurma yollarının bir yönetmelikle belirtilecek ve bu yönetmelikte âcil haller için yapılacak işlemin uygulanacağı yer almaktadır.

Madde 37. — Muayyen ve tedavi için başvurma, hüküm ve sağlık tesisi gösterme ve seçme şekilleri ile ücretlerin tarifeye göre kurumca ödeneceği ancak % 20 sinin ilgiliye aidolacağı ayrıca özel tedavi yapılmasını isteyenlerin masraf farkını ödiyeceklerini, gösterilen hekim ve sağlık tesisinin dışında tedavi ve muayenelerini yaptıranlara kurumca tarife üzerinden ödeme yapılacağı belirtilmiştir. Bu esaslar ile hekim ve sağlık tesislerinin belirli kılınmasında teşhis ve tedavide kolaylık sağlanacağı düşünülmektedir.

Madde 38. — Sağlık yardımı yapılanlardan prim borcu olup da «3» aylık sürede bu borcunu ödemiyeenden tedavi masraflarının faizi ile birlikte geri alınacağı öngörülmüş ve bu suretle sigortalılardan vecibelerinin yerine getirmiyenlere karşı bir tedbir getirmiştir.

2. Mâlûllük sigortası :

Madde 39. — Mâlûllük sigortasından sağlanan yardımların aylık yatırma ve toptan ödemeden ibaret olduğu belirtilmiştir.

Madde 40. — Mâlûllük hali tarif edilmekte ve hangi hallerde sigortalının çalışma gücünün en az (2/3) sini kaybetmiş sayılacağı mevzuunun bir tüzükte belirtileceği öngörülmektedir.

Ayrıca, sağlık kurulu raporu ile 6 aydan fazla iş göremez hali devam eden sigortalı bu kanuna göre mâlûl sayılır.

Madde 41. — Mâlûllük aylığından yararlanan şartlarını kapsamaktadır. Dikkat edilirse Sosyal Sigortalar Kanununda 5 yıldan beri prim ödemiş olması şartı bu kanunda «1» yıla indirilmiştir. Bu madde ile getirilen diğer bir özellik ise başlama aylığına hak kazanan mâlûl duruma gelmiş olan sigortalıya mâlûllük aylığı bağlanmayıp yaşlılık aylığı bağlanmasıdır.

Madde 42. — Mâlûllük aylığının hesaplanması esaslarını belirtmektedir. Prim ödeme süresinde prime esas olan ortalama yıllık kazanımın % 70 i kadar yıllık mâlûllük aylığı bağlanması öngörülmüştür. Bu oran halen Sosyal Sigortalar Kanununda % 50 dir. Madde ortalama kazanım hesabının esası yıllardaki verime esas alınan kazançlar, aylık bağlandığı tarihteki kazanç hadleri üzerinden yapılacağı yer aldığından, zamanla değeri düşen paranın aylık bağlama zamanında dengi bir değere getirilmesi sağlanmış bulunmaktadır.

Madde 43. — Mâlûllük aylığının başlangıcı belirtilmektedir.

Madde 44. — Bu maddede kurumun mâlûl sigortalıların kontrol muayenesine tabi tutabileceği, kontrol muayenesini yaptırmıyanların yapılacak işlemin mahiyeti ve kontrol muayenelerinin ilk üç yıla inhisar edeceği yer almıştır.

Madde 45. — Aylık, şartını yerine getirmiyen, işten ayrılan mâlûl kalan sigortalılara, yazılı istekleri üzerine ödenen mâlûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primlerinin toplamının verileceği derpiş olunmuştur.

Madde 46. — Mâlûllük aylığına hak kazanmış olup da bu kanuna tabi işlerden ayrılanlara yapılacak olan toptan ödeme hükmünü ihtiva etmektedir.

3. Yaşlılık sigortası :

Madde 47. — Aylık bağlama ve toptan ödeme olarak yaşlılık sigortasından sağlanan yardımlar belirtilmiştir.

Madde 48. — Yaşlılık aylığından yararlanma şartlarını kapsıyan bu madde ile getirilen hüküm Sosyal Sigortalar Kanunundakine muadildir. Ancak, bu kanunda 65 yaşını dolduran kadın, 70 yaşını dolduran erkek sigortalılar işlerine devam etseler dahi yaşlılık aylığı alabileceklerdir.

Madde 49. — Yaşlılık aylığının hesaplanması esaslarını belirten bu maddede.

15 yıl sigortalı olan sigortalıya ortalama yıllık kazanımın % 30 u oranında yaşlılık aylığı bağlanacağı,

15 yıldan fazla her bir yıl için bunun oranının % 1 i artırılabacağı,

Kadın ise 55 yaşından erkek ise 60 yaşından sonra prim ödemeye devam eden, yaşlılık aylığı bu şartlarda kazanmış olanlara bağlanacak aylıkların hesabının, bu yaşlardan sonraki her bir gün için % 2 artırma yapılacağı,

Ortalama yıllık kazanımın tâyininde eski yıllardaki kazançlar için aylığının başlandığı tarihte mer'i olan hadlerin nazara alınacağı belirtilmiştir.

Madde 50. — Yaşlılık aylığının başlangıcını ifade etmektedir.

Madde 51. — Yaşlılık aylığının, bu kanuna göre sigortaya tabi bir işde çalışmıyan sigortalılara verileceği esası düşünülerek maddede, yaşlılık aylığı alanlardan yeniden işe girenlerin, giriş tarihini tâyin eden aybaşından itibaren aylıklarının kesileceği ve bunlardan işten ayrılanlar için istek tarihini takilmeden aybaşından itibaren aylık ödeneceği belirtilmiştir.

Madde 52. — Yaşlılık sebebiyle toptan ödeme şartlarını kapsamaktadır. Bu hüküm Sosyal Sigortalar Kanunundakinin dengidir.

IV. NCÜ BÖLÜM

ÖLÜM SİGORTASI

Madde 53. — Ölüm sigortasından sağlanan yardımların ölen sigortalının eş, çocuk, ana ve babasına aylık bağlanma veya toptan ödemede bulunma üzere iki çeşit olduğu belirtilmiştir.

Madde 54. — Ölüm sigortasından yararlanacak kimseler ve bunlar için aranan şartlar maddede gösterilmiştir.

Madde 55. — Ölüm aylığından yararlanma şartlarını ihtiva eden bu maddede en az bir yıllık prim ödemiş olanlardan bunların hak sahiplerine aylık bağlanacağı öngörülmüştür.

Böylece Sosyal Sigortalar Kanunundaki ölüm sigortasında «5» yıl şartı (1) yıla indirilmiş olmakla lehte muktazi iş kazası sonucu ölümler için ise bir gün dahi çalışmış olmak ve prim ödemiş bulunmak kâfi iken bu kanunda (1) yıl şartı konmuş olmakla aleyhte görülmektedir. Bununla beraber iş kazası sonucu ölenlerin azlığı ve bu gibi hallerde çeşitli dayanışma sistemleriyle aleyhte olan neticenin gidenileceği düşünülürse aleyhte olan halin etkili olmayacağı anlaşılır. Bu hal iş kazası sonucunda kaza gücünün en az (2/3) sini kaybetme hali için de bahis konusudur.

Madde 56. — Ölüm sebebi ile sahiplerine bağlanacak aylıkların hesabına esas olacak aylık miktarı belirtilmiştir.

Madde 57. — Hak sahiplerine bağlanacak aylıkların, 56 ncı maddeye göre esas olan aylığın tutarını geçmemek üzere, tesbit esaslarını kapsamaktadır.

Madde 58. — Aylık almakta iken ölen veya aylık bağlanmadan ölen sigortalıların hak sahiplerine bağlanacak aylıkların başlama tarihleri madde metninde açıklanmış bulunmaktadır.

Madde 59. — Bu madde bağlanan kimselerin hallerini belirtmektedir.

Madde 60. — Ölen sigortalıların hak sahiplerine aylığa hak kazanmadıkları takdirde verilecek toptan ödeme esasları maddede yer almıştır.

III NCÜ KISIM

Primler :

Madde 61. — Bu maddede yapılacak yardımlarla yönetim giderlerini karşılamak üzere bu kanun esasları dâhilinde prim alınmasını, yönetim giderlerinin yıllık gelirlerinin % 10 unu aşmaması, gelirlerin giderleri karşılamaması halinde açık bütçeden ayrılacak ödeneklerle karşılanmasını öngörmektedir.

Gerekçenin genel kısmında da belirtildiği üzere nâdir haller ve çok mahdut miktara inhisar edeceğini belirtmek yerinde olacaktır. Sosyal Sigortalar Kurumunca sağlanan gelirlere nazaran farklılık gösteren bu husus sadece emniyet sağlanması amacına dayanmaktadır. Gerektiği takdirde açığın borçlanma suretiyle kapatılması öngörülebilir. Ve açık devamlılık gösterecek bir dengezsizlik neticesi ise gelirlerde artırma, bazı masraf ve yardımlarda azaltma yapılmasını öngören kanunla gerekli tedbir alınabilir.

Madde 62. — Primi esas kazanç grupları bu maddede yer almıştır. Bu kazanç grupları prime esas olacaktır.

Görüldüğü üzere burada taban ayda ikiyüz elli lira, tavan ise ikibin beşyüz liradır. Halbuki Sosyal Sigortalar Kanununun taban ikiyüz kırk (Bakanlar Kurulu kararı ile artırılabilir), tavan ise 3 000 liradır. Her bir esnaf kendi imkânına göre bulunduğu kazanç kategorisine dâhil olması öngörüldüğünden prime esas kazançlar (8) kademe düşünülmüştür.

Bu konuda lüzumlu istatistikî bilgiler olmadığından bu kazanç kademelerinin, özellikle taban ve tavan miktarlarının ne derece isabetli olduğunu bildirmemektedir.

(Diğer taraftan 250 lira aylık kazanç üzerinden bağlanacak yaşlılık aylığının çok düşük olması, Sosyal Sigortalar Kanununun öngördüğü asgari 250 lira aylığın altında bir aylık bağlanma-

sının gerektireceği görülmektedir. Bu halin, esnafın ileri yaşlarda da olsa yaşamasına destek olacak imkânlarla karşılanacağı düşünülebilir.

Sigortalıların girecekleri kazanç gruplarının tesbiti iç tüzüğe bırakılmıştır.

Madde 63. — Bu kanunda sigortalı sayılanlar için hastalık ve analık sigortaları için, geçici iş görmezlik ödeneği bu kanunda bahis konusu olmadığından ve bu kütlenin hastalanma ihtimalinin işçilere nazaran daha düşük olacağı düşünüldüğünden prime esas kazancın % 2'si, mâlûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları için ise prime esas kazancın kanunun yürürlüğe girdiği ilk (5) yıl için % 10, ikinci (5) yıl için % 13 ve daha sonra yüzde 16 olarak düşünülmüştür.

Mâlûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları için prim oranının kademeli bir sisteme bağlanmasında ilk yıllarda Sosyal Sigortanın tahmil ettiği külfetin etkisini azaltmak maksadı güdülmüştür. Bu sistemle uzun vâdeli risklerin karşılanması için kotların terakümü daha yavaş devam edecek, belirli seviyeye gelme zamanı uzayacaktır.

Madde 64. — Bu madde primlerin ödenmesinde 3 aylık devre esasını kabul etmiş, aylık olarak ödeneği sigortalıların ihtiyarına bırakmış, süresi içinde ve tam olarak ödenmeyen primler için Sosyal Sigortalar, Kanunundakine denk esasları getirmiştir.

Madde 65. — Zamanında ödenmeyen primlerin tahsili için bildiri üzerine kurulan düzenlenen belgeler icra dairelerince ilâm hükmünde sayılması öngörülmüştür.

Madde 66. — Kurumun sigortalılara istekleri üzerine mâlûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları için her yıl hesap durumlarını bildiren hesap kartı vermesi mecburiyeti yer almıştır.

Bu hesap muhteviyatına karşı itiraz süresinin bir yıl olduğu bir yıla ait hesap kartının (5) yılı içinde istenmesi ve hesap kartı istenmeyen yıllar için kurum kayıtlarının muteber sayılması bu maddede yer almış bulunmaktadır.

Madde 67. — Bir sene olarak alınan primlerin geriverilmesi esaslarını düzenlemektedir.

IV — KISIM

Ortak hükümler :

Madde 68. — Hak kazanılan aylıkların birleşmesi halinde az olanın yarısının, fazla olanın ise tamamının verilmesi esası yer almıştır.

Madde 69. — Aylıkların lira olarak gösterilmesini, lira kesirlerinin liraya çıkarılmasını öngörmektedir.

Madde 70. — Aylık miktarlarında meydana gelecek değişmelerin başlangıcı bu madde ile tesbit edilmiştir.

Madde 71. — Sigortalıya ve hak sahibi olan kimselere bağlanan aylıkların ödenmesi hususunu ihtiva etmektedir.

Madde 72. — Sosyal sigorta hizmetlerinde yardımların zamanında yapılması esastır. Bâzi işlemler dolayısıyla hak edildiği anlaşılan aylıkların bağlanmasından veya toptan ödemenin yapılmasından önce ilerde mahsubu yapılmak üzere avans olarak tediyede bulunma imkânı verilmektedir.

Madde 73. — Bu kanundan doğan hakların (3) yıl içinde istenmezse düşeceği, üç yıl içinde alınmayan aylıkların gelir kaydedileceği öngörülmüştür.

Madde 74. — Bu madde ile yol ve zaruri masrafların hangi hallerde kimlere ve neye göre verileceği düzenlenmiştir.

Madde 75. — Sigortalılık süresinin prim ödeme süresi olarak alınması öngörülmüştür.

Madde 76. — Raporlar hakkında olup tam teşekküllü resmî hastanelerin sağlık kurullarından alınan raporların esas olacağı, gerektiği takdirde kurumun ilgilileri başka sağlık kurumunda yeniden muayene ettirebileceği derpiş edilmiştir.

V — KISIM

Çeşitli hükümler :

Madde 77. — Kanunda yazılı yardımlardan yararlanmak için maksatlı hareketi tesbit edilenlerin yardımlardan kısmen veya tamamen mahrum bırakılması, böyle harekette bulunanlardan ölenlerin hak sahiplerine yardım yapılmasına mâni' olmayacağı yer almıştır.

Madde 78. — Kurumca yapılacak yardım, üçüncü kişinin suç sayılır bir hareketinden doğarsa kurum yaptığı yardımlar için üçüncü kişiye rücu edecektir.

Madde 79. — Kurum kararlarına karşı alâkahların bir yıl içinde itiraz edebileceklerini, itirazların kararın uygulanmasını durdurmayacağını belirtmiştir.

Madde 80. — Sigorta yardımlarının haczedilemeyeceği, başkasına temlik edilemeyeceği hususundadır.

Madde 81. — Kurum işlemlerinin harc, resim ve Damga Vergisinden muaf olduğu öngörülmüştür.

Madde 82. — Tebliğler hakkında 7201 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanması öngörülmüştür.

Madde 83. — Madde 19 ile mükerrerlik göstermektedir. Tek bir madde haline getirilmesi gerekir.

VI — KISIM

Karşılıklar ve teknik bilânço :

Madde 84. — Hesap yılı sonunda ayrılacak karşılıklar ve bunların mahiyeti bu maddede belirtilmiştir.

Madde 85. — Bu maddenin bir aynı fıkrası hastalık, analık, mâlûllük, yaşlılık ve ölüm sigortalarının maliyetlerinin en az 5 yılda bir hazırlanacak teknik bilânçolarla gösterilmesini öngörmekle lüzumlu malî dengenin sağlanması için gerekli tedbirlerin zamanında alınması imkânlarını getirmiştir.

İkinci fıkrada ise sigorta yardımlarının geçim şartlarından meydana gelen değişmeler sebebiyle durumun her beş yılda incelenmesi ve varılacak sonuçların gereği için Çalışma Bakanlığına bildirilmesi yer almış, bu suretle aylıkların geçim endeksine veya paranın satınalma gücündeki azalışlara göre ayarlanması düşünülmüştür.

VII — KISIM

Geçici hükümler :

Bu kısım (4) geçici maddeyi ihtiva etmektedir.

Geçici madde 1. — Mecburi sigortalıların tescil süresini,

Geçici madde 2. — İleri yaştakilerin yardımlardan faydalanmalarını temin için özel şartları,

Geçici madde 3. — Birden fazla karılı olanlar için eşlere bağlanacak aylıkların yarı yarıya verilmesi,

Geçici madde 4. — Bu kanun gereğince hazırlanacak tüzüklerin hazırlanma süresi ve bunların yürürlüğe girinceye kadar Çalışma Bakanlığınca çıkarılacak genelgelere göre işlem yapılması, hususları yer almış bulunmaktadır.

VIII — KISIM

Son hükümler :

Bu kısım iki maddeden ibaret olup yürürlük tarihi ile yürütme organlarını belirtmektedir.

Geçici Komisyon raporu

Millet Meclisi
Geçici Komisyonu
Esas No. : 2/13
Karar No. : 2

18. 6 . 1970

Yüksek Başkanlığa

Bursa Milletvekili Kasım Önadım'ın, Esnaf ve Sanatkârlar Sosyal Sigortalar kanun teklifi Genel Kurulun 26 . 12 . 1969 tarihli 20 nci Birleşiminde kurulması kabul edilmiş bulunan Geçici Komisyonumuzda, ilgili Çalışma, Sanayi, Maliye, İçişleri, Ticaret ve Adalet bakanlıkları ile Türkiye Esnaf ve Sanatkârlar Konfederasyonu temsilcilerinin ve teklif sahibinin iştirakiyle tetkik ve müzakere olundu.

1 nci bölüm kuruluşu ilişkin hükümler kurulmuş matlabı altında teklifin 1 nci maddesi 468 sayılı Kanunun 4 ncu maddesi kapsamı ile paralellik ve Anayasanın 112 ve 122 nci maddeleri ile uygunluğu temin etmek maksadiyle :

«Kuruluş :

Madde 1. — Esnaf ve sanatkârlarla bunların yanında ve kuruluşlarında çalışanlara bu kanunda yazılı sosyal sigortalar hükümlerini uygulamak ve Çalışma Bakanlığına bağlı olmak üzere Esnaf ve Sanatkârlar Sosyal Sigortalar Kurumu kurulmuştur.

Kurum, bu kanun ve özel hukuk hükümlerine tabi, mali ve idari bakımdan muhtar bir kamu tüzel kişiliğidir.

Kurum yüksek denetleme kurumunun denetimine tabidir. Bu kanunda geçen (Kurum) değimi Esnaf ve Sanatkârlar Sosyal Sigortaları Kurumu anlamına girer.»

Organlar matlabı altındaki teklifin 2 nci maddesi Geçici Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Genel müdürlük kuruluşu matlabı altındaki teklifin 3 ncu maddesine 2 genel müdür yardımcısı, 3 milyon esnaf ailesi ile birlikte aşağı - yukarı 10 milyon nüfusa tekabül ettiğinden bu cümlenin sosyal güvenliklerini temin etmek amacıyla getirilen teklif daha iyi hizmet amacını yerine getirmek maksadiyle 3 genel müdür yardımcısı ihdas edilmiş ve madde bu değişlikle kabul edilmiştir.

Genel müdür ve yardımcıları matlabı altındaki teklifin 4 ncu maddesi Geçici Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Genel müdürün görevleri matlabı altındaki teklifin 5 nci maddesinin 3 ncu satırındaki (kaza mercilerinde) ibaresindeki (kaza) kelimesi Anayasa diline uygun olarak «yargı» şeklinde düzeltilmiş ve bâzı redaktelerle madde Geçici Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Atama yetkisi matlabı altındaki teklifin 6 nci maddesi Geçici Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Personel rejimi matlabı altındaki teklifin 7 nci maddesi Geçici Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Yönetim Kurulunun teşekkülü matlabı altındaki teklifin 8 nci maddesinin 3 ncu satırındaki Maliye Bakanının teklifi üzerine Bakanlar Kurulu kararı ile atanan 1 üye, ile Başkan ile bir üye Çalışma Bakanlığının teklifi üzerine atanacağını bildirmiş olmasına rağmen birinde Bakan değerinde Bakanlığı yetkili kılındığı görülmüş ikisi arasındaki uygunluğu teminen Maliye Bakanının) ibaresi «Maliye Bakanlığının» olarak düzeltilmiş ve bu şekilde madde Geçici Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Toplantı ve karar nı sabı matlabı altındaki teklifin 9 ncu madde Geçici Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Yönetim Kurulunun görev ve yetkileri matlabı altındaki teklifin 10 ncu maddesindeki (b) fıkrasında takdim tehir yapılmış, (d) fıkrasında geçen (tip statü) «tüzük» olarak değiştirilmiş (f)

fıkrasının 3 nci satırındaki (programları) kelimesinden önce «finansman» kelimesi ilâve olunmuş, (j) fıkrasının son cümlesi parantez içerisine alınmış fıkralar Türk alfabesine göre yeniden sıralandırılmış, (k) fıkrasının ikinci satırındaki (profesörlük) kelimesinden önce «ve kurum dışında» ibaresi eklenmiş ve madde bu değişikliklerle Geçici Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Genel Kurulun teşkili matlabı altındaki teklifin 11 nci maddesinin (b) fıkrası bakanlıkların protokoldaki sırasına göre; «Maliye, Ticaret, Sağlık ve Sosyal Yardım ve Sanayi bakanlıklarınca gönderilecek temsilciden» şeklinde düzeltilmiş, teklifin (d) fıkrasına (üniversite) kelimesinden sonra «Akademi» ilâve edilmiş, Çalışma Bakanlığınca kelimesinden sonra (çağırılacak) kelimesi yerine «davet edilecek» ibaresi eklenmiş, üniversite, akademi ve yüksek okullar öğrenim üyeleri arasında Çalışma Bakanlığınca davet edilecek sigorta, sosyal politika, ve ekonomik alanlarında uzman (kimseler) yerine fıkraya kesinlik vermek için «en çok 5 kişiden teşekkül eder şekilde değiştirilmiş ve madde bu şekilde Geçici Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Genel Kurulun görevleri matlabı altındaki teklifin 12 nci maddesinin (a) fıkrası, Anayasa sistemi bakımından tüzükler ve yönetmelikler bakanlık ve bakanlıklararası bir kurul tarafından yapılır. Bu bakımdan tüzük hazırlama görevi Genel Kuruldan alınması iktiza ettiğinden, madde metninden çıkarılmış ve bu değişikliklerle madde Geçici Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Genel Kurulun toplanma zamanı ve toplantı nisabı matlabı altındaki teklifin 13 nci maddesi Geçici Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Aylık ücret ve yolluklar matlabı altındaki teklifin 14 nci maddesi Geçici Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Kurumun gelirleri matlabı altındaki teklifin 15 nci maddesi Geçici Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Karşılıklar ve yedek akçeler matlabı altındaki teklifin 16 nci maddesi kanun tekniğine uygun olarak fıkralar arasında insicamı sağlamak için yeni fıkralar düzenlenmesi yerine redakte edilmesi Komisyonumuzca uygun görülmüş, (d) fıkrası (Sigortalılara mesken ve işyerlerine birinci derecede ipotek karşılığında ikrazda bulunmak) yerine fıkraya açıklık vermek, sigortalıların işyerlerinin mülkiyetini de kendilerine temin etmek gayesiyle fıkra yeniden düzenlenmiş, kurumun sigorta kolları için ayıracağı karşılıklarla yedek akçelerin (% 30 u) milli bankalara yatırılacağı, Devletin çıkardığı ve kefil olduğu tahvillerin satın alınacağı hükme bağlanmış olmasına rağmen kurumun yatırım finansmanlarında kullanacağı bu (% 30) az görüldüğünden «% 40» a çıkarılması uygun görülmüş ve madde yapılan bu değişikliklerle Geçici Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Kurum malları matlabı altındaki teklifin 7 nci maddesi Geçici Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Kurumun bağlı olmadığı kanunları matlabı altındaki teklifin 18 nci maddesinde ve matlapta geçen (bağlı) kelimesi matlabı tam ifade etmediğinden «tabii» şeklinde düzeltilmiş, (kurum) kelimesinden sonra «un işlemleri ilâve olunmuş ve madde bu şekilde Geçici Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Kurumun dâva ve icra işleri matlabı altındaki 19 nci maddede geçen (ivedilikle) kelimesi «suretle» kelimesi ile değiştirilmiş ve madde Geçici Komisyonumuzca bu değişikliklerle kabul edilmiştir.

Vergi ve harc muaflığı matlabı altındaki teklifin 20 nci maddesinde kurum tarafından sigortalılara ve hak sahibi sayılan kimselere (verilen ödenekler) yerine «yapılan ödemeler» ibaresi ikâme olunmuş ve yapılan yardımların her türlü vergi ve harcan muaf tutulacağı hükmü, aynen bırakılmış ve madde bu değişikliklerle Geçici Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Tüzel kişiliği haiz müesseseler kurma yetkisi matlabı altındaki teklifin 21 nci maddesinin 2 nci fıkrasındaki (Kuruluş) kelimesi «kuruluşları» olarak değiştirilmiş ve madde bu düzeltmeyle Geçici Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Borçalma yetkisi matlabı altındaki teklifin 22 nci maddesinde öngörülen; kurum Bakanlar Kurulu kararına dayanarak, Maliye Bakanlığı kefilliği ile Millî bankalardan alacağı bir

milyon ödünç para kuruluş için az görüldüğünden «10 milyon liraya çıkarılmış» ve bu değişiklikle madde Geçici Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

II - Bölüm - Sigortaya ilişkin hükümler - I. nci Kısım - Genel hükümler başlığı altında ve bölümün amacı matlabını taşıyan teklifin 23 nci maddesinde zikredilen (aile fertlerine) ibaresi tarifelerin yeknesaklığı bakımından «kimselere» şeklinde düzeltilmiş ve madde bu şekliyle Geçici Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Mecburi sigortalılar matlabı altındaki teklifin 24 nci maddesi bâzı redaktelerle Geçici Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

İsteğe bağlı sigortalılar matlabı altındaki teklifin 25 nci maddesinde bâzı redakteler yapılmış, matlaptaki (ve madde) metninde geçen (isteği) kelimesi «isteğe» olarak düzeltilmiş ve madde bu şekliyle Geçici Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Sigortalıların geçindirmekle yükümlü olduğu kimseler matlabı altında teklifin 26 nci maddesinde sigortalının geçindirmekle yükümlü olduğu kimseler sayılırken, kadın sigortalının 65 yaşından büyük ve çalışmayacak derecede mâlûl kocasının yaş haddi (65) ten «60» a indirilmiş orta öğrenim yapan çocuğunun yaşı Sosyal Sigortalar Kanununda olduğu gibi (22) den «20» ye indirilmiş ve bâzı redaktelerle madde Geçici Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Kayıt ve tescil, sigortalılığının başlangıcı matlabı altındaki teklifin 27 nci maddesinin 2 nci fıkrası genel sağlık sigortası kanunu tasarısı kapsamına girdiğinden metinden çıkarılmış ve matlaptaki (Sigortalılığının) kelimesi «sigortalılığının» şeklinde değiştirilmiş ve madde bu değişikliklerle Geçici Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Sigortalılığının isteğe bağlı olarak devamı matlabı altındaki teklifin 28 nci maddesinin 2 nci fıkrasındaki atıf yaptığı 25 nci maddenin 2 nci fıkrası hükmü kaldırıldığından lüzum kalmadığından madde metninden çıkarılmış, matlaptaki (sigortalılığının) kelimesi 27 nci maddeye mütenazır olarak «sigortalıım» olarak düzeltilmiş ve madde bu şekliyle Geçici Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

II. Kısım yardımlar 1 - Hastalık ve analık sigortası teklifin 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37 ve 38 nci maddeleri Genel Sağlık Sigortası kanunu tasarısı kapsamı içinde mütalâa olunduğundan teklif metinden tamamen çıkarılmıştır.

I - Mâlûllük Sigortası :

Mâlûllük Sigortasından sağlanan yardımlar matlabı altındaki teklifin 39 ncu maddesi Geçici Komisyonumuzca 29 ncu madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Mâlûllük halinin tarifi matlabı altındaki teklifin 40 nci maddesinin (a) fıkrasının sonundaki (kaydettiği) kelimesi yerine «kaydettiğinden» kelimesi getirilmiş (b) fıkrasında hastalık sebebiyle işgöremezlik halinin 6 aydan fazla devam ettiği sağlık kurumu raporu ile tesbit edilen sigortalının mâlûl sayılacağını ilâveten «veya kaza» dolayısıyla işgörmezlik halini kaybedenlerin de fıkra metnine ithali faydalı görülmüş ve fıkradaki (bu kanunun uygulanmasında) ibaresi maddenin başlığında ifade olduğundan çıkarılmış, maddenin son fıkrasına sarahat vermek için (bir tüzükte) kelimesinden evvel «ve bu maddenin ne suretle uygulanacağı» ibaresi eklenmiş ve madde yapılan bu değişiklik ve ilâvelerle 30 ncu madde olarak Geçici Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Mâlûllük aylığından yararlanma şartları matlabı altındaki teklifin 41 nci maddesinin (c) fıkrasının sonundaki (şarttır) kelimesi kanun tekniğine uygun olarak satırbaşı yapılmış ve redakteyle madde Geçici Komisyonumuzca 31 nci madde olarak kabul edilmiştir.

Mâlûllük aylığının hesaplanması matlabı altındaki teklifin 42 nci maddesinin 1 nci satırındaki (mâlûllük aylığı net yıllık tutarı) net, brüt gibi bir karışıklığa sebebiyet vermemek için (net) kelimesi çıkarılmış, ikinci fıkradaki (fıkralara) kelimesi fıkranın atıf yapmış olduğu tek bir fıkra olması sebebiyle «fıkraya» göre düzeltilmiş ve madde bu değişiklikle Geçici Komisyonumuzca 32 nci madde olarak kabul edilmiştir.

Mâlûllük aylığının başlangıcı matlabı altındaki teklifin 43 nci maddesi esasa mütaallik olmayan bâzı redaktelerle Geçici Komisyonumuzca 33 ncu madde olarak kabul edilmiştir.

Kontrol muayenesi matlahı altındaki teklifin 44 neü maddesinin 2 nei fıkrasının 3 neü satırındaki (kesilir) kelimesi yerine «ödenmesi durdurulur» ibaresinin ikamesi uygun görüldüğünden yapılan bu değişiklikle madde Geçici Komisyonumuzca 34 neü madde olarak kabul edilmiştir.

Mâlüllük aylığının kesilmesi matlahı altındaki teklifin 45 nei maddesinin (c) fıkrasının sonundaki (hallerinde kesilir) ibaresi kanun tekniğine uyularak satırbaşı yapılmış ve metne «bu süreden sonraki mâlüllük halleri yeni vaka olarak kabul edilerek ona göre yeniden aylık bağlanır» hükmü son fıkra olarak eklenmiş, madde bu şekliyle Geçici Komisyonumuzca 35 nei madde olarak kabul edilmiştir.

Teklifin 46 nei maddesinde «mâlüllük sebebiyle toptan ödemeyi komisyonumuz diğer maddelerde hükme bağlanmış olduğu cihetle fazla gördüğünden teklif metninden tamamen çıkarılmasına karar vermiştir.

3. Yaşlılık sigortası :

Yaşlılık sigortasından sağlanan yardımlar :

Teklifin 47 nei maddesi 36 nei madde olarak aynen ve 2 nei kısım Genel Sağlık Sigortası kapsamına girdiğinden teklif metninden tamamen çıkarılmış bulunduğu cihetle matlah « 2 nei » şeklinde düzeltilerek Geçici Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Yaşlılık aylığından yararlanma şartları matlahı altındaki teklifin 48 nei maddesinin (d) fıkrasının sonunda bulunan (şarttır) kelimesi kanun tekniğine uyularak satırbaşı yapılmış, 2 nei fıkradaki erkek ve kadın sigortalıların yaş haddi olan (70 ve 65) yaşları memleketimizin iktisadi ve sosyal şartları muvacehesinde 5 er sene indirilerek «65 ve 60» olarak değiştirilmek suretiyle madde Geçici Komisyonumuzca 37 nei madde olarak kabul edilmiştir.

Yaşlılık aylığının bağlanması matlahı altındaki teklifin 49 neü maddesinin matlahı 42 nei maddenin matlahı ile (yeni 32 nei madde) matlahı ile paralellik sağlanması bakımından «yaşlılık aylığının hesaplanması» şeklinde düzeltilmiş, 1 nei fıkrada zikredilen sigortalının prim hesabına esas olan ortalama yıllık kazancının (% 30) u sigortalıya bağlanacak yaşlılık aylığının yıllık tutarının daha fazla olması için (% 30) nisbeti (% 40) a çıkarılmış ve yapılan bu değişiklikle madde 38 nei madde olarak Geçici Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Aylığın başlangıcı matlahı altındaki teklifin 50 nei maddesi 39 neu madde olarak Geçici Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Yaşlılık aylığının kesilmesi matlahı altındaki teklifin 51 nei maddesi 40 nei madde olarak Geçici Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Yaşlılık sebebiyle toptan ödeme matlahı altındaki teklifin 52 nei maddesinin 4 neü satırındaki (mâlüllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları) ibaresinde primlerin adlarını ayrı ayrı zikretmeye lüzum görülmediğinden ve hastalık primi de Genel Sağlık Sigortası kapsamına girdiğinden madde metninden çıkarılmış ve yapılan bu değişiklikle 41 nei madde olarak Geçici Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

3. Ölüm sigortası :

Ölüm sigortasından sağlanan yardımlar matlahı altındaki teklifin 53 neü maddesine (c) fıkrası olarak «ölen sigortalı için cenaze masrafı karşılığı verilmesi» uygun görüldüğünden metne ilâve edilmiş ve 42 nei madde olarak Geçici Komisyonumuzca kabul edilmiştir. Bölüm başlığındaki (4) rakamı daha evvel çıkarılan 1 nei kısım dolayısıyla «3» olarak düzeltilmiştir.

Ölüm yardımlarından yararlanacak kimseler matlahı altındaki teklifin 54 neü maddesinin (c) fıkrasındaki orta öğrenim yaşı diğer maddelerdeki değişikliğe mütenazır olarak (22) den «20» ye indirilmiş ve fıkraya «evlât edinilmiş, tanınmış, nesebi düzeltilmiş veya babalığı hükme bağlanmış çocuklarla, sigortalının eşinin birlikte oturduğu çocukları da sigortalının öz ve meşru çocukları gibi işlem görürler» hükmünün parantez içinde ilâvesi 26 nei madde ile tenazürü sağlamak bakımından uygun görülmüş ayrıca sigortalının sağlığında geçimlerini sağladığı belgelenen ana ve babası da ölüm yardımlarından istifade ettirilmiştir ve maddeye (c) fıkrası olarak ilâve edilmiş, sigortalının dul karısının evlendiğinde aylığı kesileceğine evlenme son bulunca yeniden bağlanacağı sonraki kocasından da aylık almaya hak kazanan dul kariya bu aylıklardan fazla olanı

ödeneceği (d) fıkrasıyla hükme bağlanmış keza aylık almakta iken evlenen kız çocuklarının aylıklarının kesileceği boşanma halinde aylıkların yeniden bağlanacağı hak ve adalet ilkelerine uygun görüldüğünden (e) fıkrası olarak metne ithal edilmiş ve madde yapılan bu değişiklik ve ilâvelerle 43 nci madde olarak Geçici Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Ölüm aylığından yararlanma şartları matlabı altındaki teklifin 55 nci maddesinin (b) fıkrasının (sigortalının hak sahibi kimselerine aylık bağlanır) ibaresi kanun tekniğine uygun olarak satırbaşı yapılmış ayrıca ölüm tarihinde en az bir yıl sigorta primi ödemiş bulunanları yaşlılık aylığından faydalanmalarını temin eden (b) fıkrası her ne kadar hiçbir kimse ölmek istememesine rağmen, suiistimal edilebileceği kanaatiyle (1 yıllık müddet) «5 yıl» olarak düzeltilmiş ve madde bu değişikliklerle Geçici Komisyonumuzca 44 nci madde olarak kabul edilmiştir.

Ölüm aylığının hesaplanması matlabı altındaki teklifin 56 nci maddesinin (b) fıkrasının sonundaki (esas alınır) ibaresi kanun tekniğine uyularak satırbaşı yapılmış ve (esas alınır) ibaresi ile (b) fıkrası arasına (c) fıkrası olarak : «İş kazası sonucu vukubulan ölümlerde bağlanacak aylıkların hesaplanarak, kaza tarihinden önceki 3 takvim ayı içinde sigorta primlerine esas olan günlük kazanç ortalaması 360 katının % 70 inin onikide biri,» ilâvesi yerinde görüldüğünden madde bu şekliyle Geçici Komisyonumuzca 45 nci madde olarak kabul edilmiştir.

Bağlanacak aylıklar matlabı altındaki teklifin 57 nci maddesi Geçici Komisyonumuzca 46 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Ölüm aylığının başlangıcı matlabı altındaki teklifin 58 nci maddesi 47 nci madde olarak Geçici Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Ölüm aylığının kesilmesi matlabı altındaki teklifin 59 nci maddesinde orta öğrenim yaşı diğer maddelerde olduğu gibi 20 ye indirilmiş 1 nci fıkradaki (eşin ölmesi) hali «veya evlenmesi» haline de irca edilmiş kız çocuk, kız çocuklarının evlendiğinde ölüm aylığının kesileceği hükmü madde metnine ithal edilmiş ve yapılan bu ilâvelerle 48 nci madde olarak Geçici Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Ölüm sebebiyle toptan ödeme matlabı altındaki teklifin 60 nci maddesinin 1 nci fıkrası ile 4 ve 5 nci fıkralardaki (mâlûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları) diğer maddelerde açıklandığı üzere çıkarılmış, keza orta öğrenim yaşı diğer maddelere mütenazır olarak «20» olarak düzeltilmiş ve yapılan değişikliklerle madde Geçici Komisyonumuzca 49 nci madde olarak kabul edilmiştir.

III nci kısım - Primler - Prim alınması matlabı altındaki teklifin 61 nci maddesi 50 nci madde olarak Geçici Komisyonumuzca aynen kabul edilmiş, kısım başlangıcındaki III nci kısım daha evvel çıkarılma gerekçesi zikredilen I nci kısım dolayısıyla «II nci kısım» olarak düzeltilmiştir.

Prime esas kazanç grupları matlabı altındaki teklifin 62 nci maddesinde zikredilen ortalama aylık kazanç nisbetleri üzerinden sigortalıların ödiyecekleri primlere vuzuh vermek için hangi miktar üzerinden prim ödiyecekleri miktar tesbit edilmiş ayrıca Sosyal Sigortalar Kurumunda olduğu gibi tavan 2 501 - 3 600 liraya çıkarılmış ve maddenin sonuna «Ancak, tesbit olunan aylık kazançlar, sigortalı tarafından, takvim yılı başından 3 ay önce kuruma yazı ile bildirilmek şartıyla her yıl % 10 oranında artırılabılır.» hükmü yeni bir fıkra olarak eklenmesi uygun görülmüş ve madde bu düzeltme ve ilâvelerle Geçici Komisyonumuzca 51 nci madde olarak kabul edilmiştir.

Prim oranları matlabı altındaki teklifin 63 nci maddesinin başlangıcı kanun tekniğine uyularak ve yanlış anlaşılmalara mahal vermemek için «sigortalının prim oranı prime esas kazanımın:» şeklinde ibare eklenmiş ve (a) fıkrası hükmü Genel Sağlık Sigortası tasarısı kapsamına girdiğinden madde metninden çıkarılmış ve dolayısıyla (b) fıkrasının başındaki (b) harfi de kaldırılmış, 3 nci ve 4 nci fıkralardaki (5) ve (10) rakamlarından önce «sonra» kelimesi ilâvesi uygun görülmüş ve Esnaf ve Sanatkârlar Sosyal Sigortalar Kurumunun daha kuruluş anında güçlü kılmak için sigortalıların bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren ödiyecekleri prim, prime esas kazanımın (% 10) dan «% 12» ye çıkarılmış, kanun yürürlüğe girmesinden sonra 5 nci yılın tamamlandığı

tarihini takibeden yılbaşından itibaren (% 13) aylık kazanç oranı «% 14» e çıkarılmıştır. Madde yapılan bu değişikliklerle 52 nci madde olarak Geçici Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Primlerin ödenmesi matlabı altındaki teklifin 64 nü maddesi 53 nü madde olarak Geçici Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Ödenmiyen primler için kurumca düzenlenecek belgeler matlabı altındaki teklifin 65 nci maddesinin 2 nci satırındaki (resmî dairelerin usulüne göre verdikleri belgeler) ibaresi belgeler ancak resmî dairelerden ve usulüne verileceği göz önüne alındığından fazla görülmüş ve metinden çıkarılarak 54 nü madde olarak Geçici Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Sigortalıların hesap durumlarının bildirilmesi matlabı altındaki teklifin 66 nci maddesi 55 nci madde olarak Geçici Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Yersiz olarak alınan primlerin geri verilmesi matlabı altındaki teklifin 67 nci maddesi Geçici Komisyonumuzca 56 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

II - Ortak hükümler :

Aylıkların birleşmesi matlabı altında teklifin 68 nci maddesi 57 nci madde olarak Geçici Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Lâra kesirleri matlabı altındaki teklifin 69 ncu maddesi Geçici Komisyonumuzca 58 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Değişen aylıkların başlangıcı matlabı altındaki teklifin 70 nci maddesi Geçici Komisyonumuzca 59 ncu madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Aylıkların ödenmesi matlabı altındaki teklifin 71 nci maddesinin 2 fıkrasındaki (peşin ödeme aylık) 1 nci fıkrada zikredildiği üzere bağlanan aylıkların 3 ayda bir peşin ödeneceği esasını getirdiğinden (aylık) kelimesinin başına «3» ve aylıklardan sonra bir virgül konulmak suretiyle madde 60 nci madde olarak Geçici Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Avans verilmesi matlabı altındaki teklifin 72 nci maddesi Geçici Komisyonumuzca 61 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Hakkın düşmesi matlabı altındaki teklifin 73 nü maddesi 62 nci madde olarak Geçici Komisyonumuzca 1 nci fıkradaki (istenmek) kelimesi schven yazıldığından «istenmezse» şeklinde düzeltilerek kabul edilmiştir.

Yol parası ve zaruri masraflar matlabı altındaki teklifin 74 nü maddesinin (a) ve (b) fıkraları Genel Sağlık Sigortası kanunu tasarısı kapsamı içinde mutalâa olduğundan metinden çıkarılmış buna muvazi olarak da (c), (d), (e) fıkraları da «a», «b», «c», fıkraları olarak düzeltilmiş ve madde bu şekliyle Geçici Komisyonumuzca 63 nü madde olarak kabul edilmiştir.

Sigortalılık süresi matlabı altındaki teklifin 75 nci maddesi 64 nü madde olarak Geçici Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Raporlar matlabı altındaki teklifin 76 nci maddesi 65 nci madde olarak Geçici Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

IV nü kısım çeşitli hükümler :

Teklifin 77 nci maddesi 66 nci madde olarak Geçici Komisyonumuzca aynen kabul edilmiş, kısım başlığındaki (V nci kısım) teklif metninden daha önce zikrettiğimiz gerekçesi ile 1 nci kısım çıkarıldığından «IV nü kısım» olarak kabul edilmiştir.

Üçüncü kişilerin sorumluluğu matlabı altındaki teklifin 78 nci maddesi Geçici Komisyonumuzca 67 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

İtiraz matlabı altındaki teklifin 79 ncu maddesi Geçici Komisyonumuzca 68 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Sigorta yatırımlarının haciz veya başkasına temlik edilemeyeceği matlabı altındaki teklifin 80 nci maddesi Geçici Komisyonumuzca 69 ncu madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Muaflık matlabı altındaki teklifin 81 nci maddesi Geçici Komisyonumuzca 70 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Bildiri matlabı altındaki teklifin 82 nci maddesi Geçici Komisyonumuzca 71 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Yetkili mahkemeler matlabı altındaki teklifin 83 nci maddesinde bu kanunun uygulanmasından doğan uyumsuzluklar iş mahkemelerinde iş mahkemelerinin kurulmamış bulunduğu yerlerde iş idâvalarına bakmakla görevli mahkemelerde görüleceği hükme bağlanmış böylece maddede vuzuh verilmiş olduğundan Geçici Komisyonumuzca 72 nci madde olarak değiştirilerek kabul edilmiştir.

V nci kısım karşılıklar ve teknik bilânço karşılıkları :

Bölüm başlığı 1 nci kısmın teklif metninden çıkarılması dolayısıyla «V nci kısım» olarak ve matlapdaki (karşılıklar) kelimesi de «karşılıkları» olarak düzeltilmiştir. Teklifin 84 nci maddesinin (b) fıkrasından sonra (c) fıkrası olarak sigortalıların menkul ve gayrimenkullerini sigortalamak için maddede «menkul ve gayrimenkuller için dâhili sigorta fonları karşılığı» hükmü ilâve edilmiş ve böylece teklifin (c) fıkrası da (ç) fıkrası olarak düzeltilmiş ve madde bu değişiklik ve ilâvelerle 73 nci madde olarak Geçici Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Teknik bilânço matlabı altındaki teklifin 85 nci maddesinde zikredilen (hastalık ve analık sigortaları) Genel Sağlık Sigortası Kanunu tasarısı kapsamı içerisinde mütalâa olunduğundan maddede metninden çıkarılmış keza madde kapsam maddesiyle ilgisi olduğundan ve iki ayrı madde halinde tedvini uygun mütalâa olduğundan 74 ve 75 nci maddeler olarak aşağıda yazılı olduğu şekilde Geçici Komisyonumuzca kabul edilmiştir :

«Teknik bilânço :

Madde 74. — Mâlûllük, yaşlılık ve ölüm sigortalarının malî bünyeleri en geç her beş yılda bir hazırlanacak teknik bilânçolarla gözden geçirilir.

Sigorta yardımlarının geçim şartları ve sigortalıların genel kazanç seviyelerinde meydana gelen değişimler karşısındaki durumları her beş yılda bir ve gerekirse daha önce kurum tarafından incelenerek varılacak sonuç gereği yapılmak üzere Çalışma Bakanlığına bildirilir.»

«Hizmetlerin birleştirilmesi :

Madde 75. — Sosyal Sigortalar Kanunu ile diğer Sosyal Sigorta Kurumları ve Emekli Sandıkları kanunlarına tabi çeşitli işlerde çalışmış olanların, bu işlerde geçen hizmet süreleri 228 sayılı Kanun ve bu Kanunu tadil eden 1214 sayılı Kanun esaslarına göre birleştirilir.»

Halen esnaf ve sanatkârların yanında çalışıp da Sosyal Sigortalar Kurumunda sigortalı bulunanların hak ve vebâlelerini devam ettirebilmelerini temin maksadına mâtuf olmak üzere aşağıdaki hükmün 76 nci madde olarak teklif metnine ithali Geçici Komisyonumuzca uygun görülmüştür.

«Madde 76. — Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte, esnaf ve sanatkârlar yanında çalışan ve 506 sayılı Kanunla kurulmuş olan Sosyal Sigortalar Kurumunda, sigortalı bulunan kimselerin hak ve yükümlülükleri anılan kanuna göre aynen devam eder.

Bunların sigorta primleri 506 sayılı Kanuna göre hesab edilerek bu kanunla kurulacak olan esnaf ve sanatkârlar Sosyal Sigortalar Kurumu tarafından tahsil olunur.

Tahsil olunan primler toplamının tesbitine her yılın sonundan itibaren başlanır ve o yılın sonunda Sosyal Sigortalar Kurumuna toptan ödeme yapılır.

Esnaf ve sanatkârların yanlarında çalışanlar için 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kurumunun prim tahsili ile ilgili işlemler, bu kanunla kurulacak olan kurum tarafından yürütülür.

VI NCI KISIM - GEÇİCİ HÜKÜMLER

Mecburi sigortalıların tescil süresi:

Bölüm başlığındaki (VI nci kısım) daha önce teklif metninden çıkarılma gerekçesi zikredilen I nci kısım dolayısıyla «VI nci kısım» olarak düzeltilmiştir.

Teklifin geçici 1 nci maddesinde zikredilen tescil süresi teklifin 27 nci maddesinde tarif edildiğinden mülkerrer olacağı cihetle teklif metninden tamamen çıkarılması Geçici Komisyonumuzca uygun görülmüştür.

İleri yaşdakilere aylık bağlanması matlahı altındaki teklifin geçici 2 nei maddesi kanun tekniği ve redaktelerle yeniden düzenlenerek geçici 1 nei madde olarak Geçici Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

1 den fazla karısı olanlar matlahı altındaki teklifin geçici 3 neü maddesi Medeni Kanunumuz muvacehesinde iki karılı sigortalıya rastlanmayacağı yüzünden teklif metninden tamamen çıkarılması Geçici Komisyonumuzca yerinde görülmüştür.

Tüzükler girinceye kadar yapılacak işler matlahı altındaki teklifin geçici 4 neü maddesinde bu kanun gereğince hazırlanacak yalnız tüzükler değil yönetmelikler de olacağı cihetle «ve yönetmelikler» ibaresi ilâve olunmuş, bu kanunun yayımlanması tarihinden itibaren en geç 6 ay içerisinde düzenleneceği teklifte olduğu gibi Geçici Komisyonumuzca da bu müddet ikâfi görülmüş 2 nei fıkrada bâzı redakteler yapılmış ve madde bu değişiklikle Geçici Komisyonumuzca geçici 2 nei madde olarak kabul edilmiştir.

VII. Kısım - son hükümler :

Kısım başlığındaki (VIII nei kısım) daha önce teklif metninden çıkarılma gerekçesi zikredilen I nei kısım dolayısıyla «VII nei kısım» olarak düzeltilmiştir.

Yürürlük tarihi matlahı altındaki teklifin 87 nei maddesi kanun tekniğine uygun olarak yeniden düzenlenmiş ve 77 nei madde olarak Geçici Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Yürütme organı matlahı altındaki teklifin 88 nei maddesi Geçici Komisyonumuzca 78 nei madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Genel Kurulun tasviplerine arz edilmek ve öncelik ve ivedilikle görüşülmek üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Başkan
Ankara
H. T. Toker

Sözcü
Bursa
K. Önadım

Kâtip
Sakarya
Y. Bir

Aydın
M. Çelik
İmzada bulunamadı

Balıkesir
M. N. Sandıkçoğlu

Çanakkale
M. H. Önür

Isparta
Y. Uysal
İmzada bulunamadı
Zonguldak

İzmir
M. F. Arıncı
İmzada bulunamadı
Uşak

Konya
İ. Kabadayı

Sivas
T. Koraltan

Söz hakkını mahfuzdur
A. Güner

O. Dengiz

BURSA MİLLETVEKİLİ KASIM ÖNADIM'IN TEKLİFİ

Esnaf ve sanatkârlar Sosyal Sigortalar Kanunu teklifi

I. BÖLÜM

Kuruluşa ilişkin hükümler

Kuruluş :

MADDE 1. — Esnaf ve sanatkârlarla bunların yanında ve kuruluşlarında ücret ile çalışanların bu kanunda yazılı Sosyal Sigortalar hükümlerini uygulamak ve Çalışma Bakanlığına bağlı olmak üzere esnaf ve sanatkârlar Sosyal Sigortalar Kurumu kurulmuştur.

Kurum, bu kanun ve özel hukuk hükümlerine tabi, malî ve idari bakımdan muhtar ve tüzel kişiliği haiz kamu kurumu niteliğinde bir kuruluştur.

Kurum yüksek denetleme kurulunun denetimine tabidir.

Bu kanunda geçen (kurum) değimi esnaf ve sanatkârlar Sosyal Sigortaları Kurumu anlamına gelir.

Organlar :

MADDE 2. — Kurumun organları şunlardır :

- a) Genel müdürlük kuruluşu
- b) Yönetim Kurulu
- c) Genel Kurul

Genel Müdürlük kuruluşu :

MADDE 3. — Genel müdürlük kuruluşu genel müdürle iki yardımcısından ve merkez kuruluşu ile bölge ve şube müdürlüklerinden meydana gelir.

Kurum, hizmetlerine ifasında, 507 sayılı Esnaf ve Sanatkârlar Kanununun öngördüğü teşekküllerde, kurulacak Sosyal Sigorta bürolarından da faydanabilir.

Genel Müdür ve yardımcıları :

MADDE 4. — Kurumun genel müdür ve genel müdür yardımcıları Çalışma Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulu tarafından atanırlar. Bunların değiştirilmeleri atanmalarındaki usule tabidir.

Genel Müdür ve genel müdür yardımcısı olabilmek için :

- a) Meslekî alanda yüksek öğrenim yapmış olmak,
- b) 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 nci maddesinin (A) bendinin (1), (4), (5), (6) ve (7) nci fıkralarındaki niteliklere sahip olmak gerekir.

Genel Müdürün görevleri :

MADDE 5. — Genel müdür kurumun bütün işlerine Yönetim Kurulunun gözetimi altında ilgili kanunlar hükümlerine göre yürütür. İdare ve kaza mercilerinde ve üçüncü şahıslara karşı kurulu temsil eder. Temsil yetkisini gerektiğinde genel hükümlere göre devredebilir.

GEÇİCİ KOMİSYONUN DEĞİŞTİRİŞİ

Esnaf ve Sanatkârlar Sosyal Sigortaları kanun teklifi

I. BÖLÜM

Kuruluşa ilişkin hükümler

Kuruluş :

MADDE 1. — Esnaf ve sanatkârlarla bunların yanında ve kuruluşlarında çalışanlara bu kanunda yazılı Sosyal Sigortalar hükümlerini uygulamak ve Çalışma Bakanlığına bağlı olmak üzere Esnaf ve Sanatkârlar Sosyal Sigortalar Kurumu kurulmuştur.

Kurum, bu kanun ve özel hukuk hükümlerine tabi, malî ve idari bakımdan muhtar bir kamu tüzel kişiliğidir.

Kurum Yüksek Denetleme Kurulunun denetimine tabidir. Bu kanunda geçen(Kurum) deyimini Esnaf ve Sanatkârlar Sosyal Sigortalar Kurumu anlamına gelir.

Organlar :

MADDE 2. — Teklifin 2 nci maddesi Geçici Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Genel Müdürlük kuruluşu :

MADDE 3. — Genel Müdürlük kuruluşu Genel Müdürle üç yardımcısından ve Merkez kuruluşu ile Bölge ve Şube müdürlüklerinden meydana gelir.

Kurum, hizmetlerin ifasında, 507 sayılı Esnaf ve Sanatkârlar Kanununun öngördüğü teşekküllerden kurulacak Sosyal Sigorta bürolarından da faydalanabilir.

Genel Müdür ve yardımcıları :

MADDE 4. — Teklifin 4 ncü maddesi Geçici Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Genel Müdürün görevleri :

MADDE 5. — Genel Müdür Kurumun bütün işlerini Yönetim Kurulunun gözetimi altında ilgili kanunlar hükümlerine göre yürütür. İdare ve yargı mercilerinde ve üçüncü şahıslara karşı Kurumu temsil eder. Temsil yetkisini gerektiğinde genel hükümlere göre devredebilir.

(Teklif)

Atama yetkisi :

MADDE 6. — Kurumun genel müdürlük müşavirleri, merkez, bölge ve şube müdür veya başkanlarıyla bunların yardımcıları, genel müdürün teklifi üzerine Yönetim Kurulunca, diğer memur ve hizmetliler genel müdür tarafından atanırlar. Genel müdür bu yetkisini alt kademelere kısmen devredebilir.

Personel rejimi :

MADDE 7. — Kurum personeli hakkında Kamu İktisadi Devlet Teşekkülleri personelinin tabi oldukları mevzuat uygulanır.

Yönetim Kurulunun teşekkülü :

MADDE 8. — Yönetim Kurulu bir başkan ve tabii üye olan genel müdürle birlikte (9) kişiden teşekkül eder. Başkan ile bir üye Çalışma Bakanlığının teklifi, bir üye Maliye Bakanının teklifi üzerine Bakanlar Kurulu kararı ile atanır. Sigortalıları temsil eden diğer 5 üye genel kurulca seçilir. Hükümetçe tâyin olunacak başkan ve üyelerin Sosyal Sigorta, Maliye Ekonomi ve hukuk konularından birinde yetkili kimseler olması şarttır.

Yönetim Kurulu Başkan ve üyelerinin süresi üç yıldır. Süresi tamamlanan başkan ve üyeler tekrar atanabilirler. Veya seçilebilirler. Başkanın bulunmadığı hallerde geçici başkan üyeler tarafından seçilir.

Toplantı ve karar nı sabı :

MADDE 9. — Yönetim Kurulu en az beş kişi ile toplanır ve mevcut üyelerin çoğunluğu ile karar verir.

Oylarda eşitlik halinde Başkanın bulunduğu taraf çoğunluk sayılır. Genel Müdürün bulunmadığı zamanlarda yerine beher genel müdür yardımcılarında biri kurul toplantısına katılır.

Yönetim Kurulu en az haftada bir defa toplanır 1 ay içinde mazeretsiz olarak iki defadan fazla toplantılara katılmıyan üyelerin ücretinden katılmadığı toplantı sayısı oranında kesinti yapılır.

Yönetim Kurulunun görev ve yetkileri :

MADDE 10. — Yönetim Kurulunun başlıca görev ve yetkileri şunlardır :

a) Kurumun Genel Müdürlükçe hazırlanacak memur ve hizmetli kadrolariyle yönetim giderleri bölümlerini inceleyip tesbit ederek Çalışma Bakanlığının tasdikine sunmak,

b) Genel Müdürün teklifi ile; yönetim giderleri bütçenin bölümleri içinde uygun gördüğü aktarmaları yapmak, bölümler arasındaki ek ve olağanüstü ödenek tekliflerinden uygun göreceklere Çalışma Bakanlığının tasvibine sunmak,

c) Kurumun Genel Müdürlükçe hazırlanan yıllık çalışma raporu ve bilançosunu inceleyip mütalâası ile birlikte, Genel Kurula verilmek üzere Çalışma Bakanlığına sunmak,

d) Lüzum görülen yerlerde kurumun bölge müdürlükleri ve şubeleri kurulmasına yahut kaldırılmasına karar vermek, ve 507 sayılı Kanunun öngördüğü kuruluşlara, kurum hizmetlerinden bazılarını yürütmek üzere, genel müdürlükçe hazırlanacak tip statüye göre büro kurma yetkisini vermek,

e) imza yetkilerinin kimlere verileceğini tâyin etmek,

f) Kalkınma plânına ve yıllık kalkınma programlarına, kurum ihtiyaçlarına uygun olarak genel müdürlükçe hazırlanan uzun vâdeli yatırım programlarını ve bunlarda yapılacak değişiklikleri inceliyerek Bakanlığa sunmak, idame ve yerileme yatırımlarını karara bağlamak,

(Geçici Komisyonun değiştirilişi)

Atama yetkisi :

MADDE 6. — Teklifin 6 ncı maddesi Geçici Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Personel rejimi :

MADDE 7. — Kurum personeli hakkında, Kamu İktisadi Devlet Teşekkülleri personelinin tabi oldukları mevzuat uygulanır.

Yönetim Kurulunun teşekkülü :

MADDE 8. — Yönetim Kurulu bir Başkan ve tabii üye olan Genel Müdürle birlikte (9) kişiden teşekkül eder. Başkan ile bir üye Çalışma Bakanlığının teklifi, bir üye Maliye Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulu kararıyla atanır. Sigortalıları temsil eden diğer 5 üye Genel Kurulca seçilir. Hükümetçe tâyin olunacak Başkan ve üyelerin sosyal sigorta, maliye, ekonomi ve hukuk konularından birinde yetkili kimseler olması şarttır.

Yönetim Kurulu Başkan ve üyelerinin süresi 3 yıldır. Süresi tamamlanan Başkan ve üyeler tekrar atanabilirler veya seçilebilirler. Başkanın bulunmadığı hallerde geçici başkan üyeler tarafından seçilir.

Toplantı ve karar nı sabı :

MADDE 9. — Yönetim Kurulu en az 5 kişi ile toplanır ve mevcut üyelerin çoğunluğu ile karar verir.

Oylarda eşitlik halinde başkanın bulunduğu taraf çoğunluk sayılır. Genel müdürün bulunmadığı zamanlarda yerine bakan genel müdür yardımcısı kurul toplantısına katılır.

Yönetim Kurulu en az haftada bir defa toplanır, bir ay içinde mâzeretsiz olarak iki defadan fazla toplantılara katılmıyan üyelerin ücretinden katılmadığı toplantı sayısı oranında kesinti yapılır.

Yönetim Kurulunun görev ve yetkileri :

MADDE 10. — Yönetim Kurulunun başlıca görev ve yetkileri şunlardır :

a) Kurumun genel müdürlükçe hazırlanacak memur ve hizmetli kadrolariyle yönetim giderleri bölümlerini inceleyip tesbit ederek Çalışma Bakanlığının tasdikine sunmak,

b) Genel müdürün teklifi ile, bütçenin yönetim giderleri bölümleri içinde uygun gördüğü aktarmaları yapmak, bölümler arasındaki ek ve olağanüstü ödenek tekliflerinden uygun göreceklere Çalışma Bakanlığının tasvibine sunmak,

c) Kurumun genel müdürlükçe hazırlanan yıllık çalışma raporu ve bilançosunu inceleyip mütalâasıyla birlikte, Genel Kurula verilmek üzere Çalışma Bakanlığına sunmak,

ç) Lüzum görülen yerlerde kurumun bölge müdürlükleri ve şubeleri kurulmasına yahut kaldırılmasına karar vermek ve 507 sayılı Kanunun öngördüğü kuruluşlara, kurum hizmetlerinden bazılarını yürütmek üzere, genel müdürlükçe hazırlanacak tüzüğe göre büro kurma yetkisini vermek,

d) İmza yetkilerinin kimlere verileceğini tâyin etmek,

e) Kalkınma plânına ve yıllık kalkınma programlarına, kurum ihtiyaçlarına uygun olarak genel müdürlükçe hazırlanan uzun vâdeli yatırım ve finansman programlarını ve bunlarda yapılacak değişiklikleri inceliyerek Bakanlığa sunmak, idame ve yenileme yatırımlarını karara bağlamak,

(Teklif)

- g) Kurumca 25 bin liradan fazla yapılacak sözleşmeleri inceleyip onamak,
- h) İştirakler yapılması, icabında bunların devir veya tasfiyesi hususunda Çalışma Bakanlığı yoluyla Bakanlar Kuruluna teklifte bulunmak,
- i) Genel müdürlükçe 440 sayılı Kanunun 25 nci maddesi gereğince hazırlanacak personel yönetmenliği ile diğer her türlü yönetmelikleri inceliyerek Çalışma Bakanlığının onayına sunmak,
- j) Kurum için fayda görülen hallerde, dâva ve icra kovuşturmalarından feragat veya sarfi-nazar etmek, ve bunlara ait meblâğın terkinini hususunda karar vermek ve kurum leh ve aleyhin-deki dâva ve takiplerin sulh ve tahkime yoluyla halli yolunda karar vermek; yönetim kurulu bu fıkrada yazılı hususlarda belli limitler dâhilinde Genel Müdürlüğe yetki verebilir.
- k) Kurumun memur ve hizmetlerinden olağan üstü çalışmaları görülenlere her yıl için iki ay-lık ücretleri tutarını geçmemek üzere ikramiye verilmesi hakkında genel müdürlükçe yapılan teklifi inceleyip karar vermek,
- l) 440 sayılı Kanunun 32 nci maddesinde belirtilen yasak ek görevler dışında kalan profesör-lük, öğretmenlik görevlerinde çalışacaklarla ek görev olarak kurum iştiraklerinden yalnız biri-nin yönetim kurulunda denetiminde veya tasviye memurluğunda çalışacaklar hakkında karar vermek,
- m) Bu maddede yazılı olanlar dışında, kurulca uygun görülen kanunlarla yönetmelik veya tüzüklerinde yönetim kurulu kararı alınması gerekli görülen hususlar hakkında karar vermek.

Genel Kurulun teşkili :

MADDE 11. — Genel kurul,

- a) 507 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar Kanununa göre kurulmuş bulunan birlik, federasyon ve konfederasyonların yönetim kurullarınca seçilecek sigortalı ikişer üyeden,
- b) Maliye, Ticaret, Sanayi, Sağlık ve Sosyal Yardım bakanlıklarınca gönderilecek birer temsilciden,
- c) Devlet Plânlama Teşkilâtı ve Sosyal Sigortalar Kurumu ile Türkiye Halk Bankası ve Esnaf Kefalet Kooperatifleri üst kuruluşundan, Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Ticaret Bor-saları Birliğinden gönderilecek birer temsilciden,
- d) Üniversite ve yüksek okullar öğrenim üyeleri arasından Çalışma Bakanlığınca çağırılacak sigorta, sosyal politika ve ekonomi alanlarında uzman kimselerden teşekkül eder.
- (a) fıkrasında yazılı üyelerin görev süresi üç yıl olup yeniden seçilebilirler. Bunlardan sigortalılık niteliğini kaybedenlerin Genel Kurul üyeliği kalkar. Ve yerlerine gelecek yedek üyeler asil üyelerin süresini tamamlar. (Bu maksatla ilgili kuruluşlar asil üye kadar yedek üye seçerler.) Genel Kurulun çalışma esasları bir yönetmelikle düzenlenir.

Genel Kurulun görevleri :

MADDE 12. — Genel Kurulun görevleri şunlardır.

- a) Bakanlıkça hazırlanacak tüzük ve yönetmelikleri tetkik ve tasvibetmek,
- b) Kurumun gelecekteki politikası hakkında gerekli ve faydalı gördüğü tavsiyeleri yapmak,
- c) Çalışma Bakanlığının Genel Kurula sunduğu konular hakkında düşüncesini bildirmek,
- d) Bu kanunun 8 nci maddesi uyarınca yönetim kurulun sigortalı üyelerini seçmek,
- Genel Kurul görüşmelerinin neticeleri ve aldığı kararlar bir raporla tesbit edilir. Ve bu ra-por Çalışma Bakanlığına, Yüksek Denetleme Kuruluna ve kuruma verilir.

(Geçici Komisyonun değişikliği)

- f) Kurumca 25 bin liradan fazla yapılacak sözleşmeleri inceleyip karara bağlamak,
- g) Kurumun gayesine uygun iştirakler yapılması, icabında bunların devir ve tasfiyesi hususunda Çalışma Bakanlığı yoluyla Bakanlar Kuruluna teklifte bulunmak,
- h) Genel Müdürlükçe 440 sayılı Kanununun 25 nci maddesi gereğince hazırlanacak personel yönetmeliğiyle diğer her türlü yönetmelikleri inceleyerek Çalışma Bakanlığının onayına sunulmak,
- ı) Kurum için fayda görülen hallerde, dâva ve icra kovuşturmalarında feragat ve sarfinazar etmek ve bunlara ait meblâğın terkinini hususunda karar vermek ve kurum leh ve aleyhindeki dâva ve takipleri sulh ve tahkim yoluyla halli için karar vermek, (Yönetim kurulu bu fıkrada yazılı hususlarda belli limitler dâhilinde Genel Müdürlüğe yetki verebilir.)
- i) Kurumun memur ve hizmetlilerinden olağanüstü çalışmaları görülenler her yıl için iki aylık ücretleri tutarını geçmemek üzere ikramiye verilmesi hakkında Genel müdürlükçe yapılan teklifi inceleyip karar vermek,
- j) 440 sayılı Kanununun 32 nci maddesinde belirtilen ek görevler dışında kalan ve kurum dışında profesörlük, öğretmenlik görevlerinde çalışanlarla ek görev olarak kurum iştiraklerinden yalnız birinin yönetim kurulunda, denetiminde veya tasfiye memurluğunda çalışanların hakkında karar vermek,
- k) Bu maddede yazılı olanlar dışında, kurumca uygun görülen kanunlarla, yönetmelik veya tüzüklerinde yönetim kurulu kararı alınması gerekli görülen hususlar hakkında karar vermek.

Genel Kurulun teşkili :

MADDE 11. — Genel Kurul,

- a) 507 sayılı Esnaf ve Sanatkârlar Kanununa göre kurulmuş bulunan birlik, federasyon ve konfederasyonların yönetim kurullarınca seçilecek sigortalı ikişer üyeden,
 - b) Maliye, Ticaret, Sağlık ve Sosyal Yardım ve Sanayi Bakanlıklarınca gönderilecek birer temsilciden,
 - c) Devlet Plânlama Teşkilâtı ve Sosyal Sigortalar Kurumu ile, Türkiye Halk Bankası ve Esnaf Kefalet Kooperatifleri üst kuruluşundan, Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliğinden gönderilecek birer temsilciden,
 - d) Üniversite, akademi ve yüksek okullar öğretim üyeleri arasından Çalışma Bakanlığınca davet edilecek sigorta, sosyal politika ve ekonomi alanlarında uzman en çok 5 kişiden teşekkül eder.
- (a) Fıkrasında yazılı üyelerin görev süresi 3 yıl olup yeniden seçilebilirler. Bunlardan sigortalılık niteliğini kaybedenlerin genel üyeliği kalkar ve yerlerine gelecek yedek üyeler asil üyelerin süresini tamamlar, (Bu maksatla ilgili kuruluşlar asil üye kadar yedek üye seçerler.)
- Genel kurulun çalışma esasları bir yönetmelikle düzenlenir.

Genel Kurulun görevleri :

MADDE 12. — Genel Kurulun görevleri şunlardır.

- a) Kurumun gelecekteki politikası hakkında gerekli ve faydalı gördüğü tavsiyeleri yapmak,
- b) Çalışma Bakanlığınca genel kurula intikal ettirilen konular hakkında düşüncesini bildirmek,
- c) Bu kanunun 8 nci maddesi uyarınca yönetim kurulu sigortalı üyelerini seçmek.

Genel Kurul görüşmelerinin neticeleri ve aldığı kararlar bir raporla tesbit edilir. Bu rapor Çalışma Bakanlığına, Yüksek Denetleme Kuruluna ve kuruma verilir.

Genel Kurulun toplanma zamanı ve toplantı usabı :

MADDE 13. — Genel Kurul her yıl en geç Mayıs ayı sonuna kadar Çalışma Bakanlığının çağırısı üzerine toplanır. Toplantı için yetersayı, üye sayısının yarısından bir fazladır.

Aylık ücret ve yolluklar :

MADDE 14. — Genel Kurul üyelerinden 3656 ve 3659 sayılı kanunlara tabi olup da Ankara dışından toplantılara geleceklere kanuni yolluklar kurum tarafından verilir. Bunların dışında kalan Genel Kurul üyelerine Çalışma Bakanlığınca tesbit olunacak esaslara göre yolluk ödenir.

Kurumun gelirleri :

MADDE 15. — Kurumun gelirleri :

- a) Bu kanuna göre sigortalı sayılanların ödyecekleri primler,
- b) Kurumun menkûl ve gayrimenkûl mallarının getirdiği gelirler,
- c) Gerçek veya tüzel kişiler tarafından yapılacak bağışlar,
- d) Genel bütçeden yapılacak yardımlar,
- e) Kurum iştirak ve tesislerinin gelirleri,
- f) Sair gelirler,

Karşılıklar ve yedek akçeler :

MADDE 16. — Kurumun sigorta kolları için ayıracağı karşılıklarla yedek akçeler,

- a) Millî Bankalara,
- b) Devletin çıkardığı veya kefil olduğu tahvillere,
- c) Menkul ve gayrimenkuller,
- d) Sigortalıları mesken ve işyerlerine birinci derecede ipotek karşılığında ikrazda bulunmak,
- e) Esnaf ve sanatkârlar için iktisadi ve sosyal yönlerden yararlı olan ve kurumca kurulan veya kurulmuş bulunan şirketlere ortak olmak,
- f) Esnaf ve sanatkârlara Türkiye Halk Bankası aracılığı ile gayrimenkul ipotegi veya sair teminat karşılığında işletme ve tesis kredisi olarak ikrazda bulunmak,

Suretiyle işletilir.

Karşılık ve yedek akçelerin en çok % 30 u (a) ve (b) fıkralarında en çok 10 u (c) fıkrasında, en çok % 20 si (d) fıkrasında yazılı konulara yatırılır.

(d) fıkrasında yazılı konuda kurumun alacağı faiz % 3 ten,

(f) fıkrasında yazılı konuda kurumun alacağı faiz % 4 ten aşağı olmamak üzere, bu ikrazlar, bir yönetmelikle tanzim edilir.

Kurumun yatırımlarında kurum lehine tesis edilen ipoteklerin paraya çevrilmesine 4947 sayılı Kanunun 15 - 20 nci maddeleri hükümleri uygulanır.

Kurum malları :

MADDE 17. — Kurum malları ceza kanunu bakımından Devlet malları gibi işleme tabidir. Kurumun alacakları Devlet alacağı derecesinde imtiyazlıdır.

Kurumun bağlı olmadığı kanunlar :

MADDE 18. — Kurum muhasebeyi umumiye artırma eksiltme ve ihale kanunları hükümlerine ve Sayıştayın vize denetlerine bağlı değildir.

(Geçici Komisyonun değişikliği)

Genel Kurulun toplantı zamanı ve toplantı nisabı :

MADDE 13. — Teklifin 13 ncü maddesi Geçici Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Aylık ücret ve yolluklar :

MADDE 14. — Teklifin 14 ncü maddesi Geçici Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Kurumun gelirleri :

MADDE 15. — Teklifin 15 nci maddesi Geçici Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Karşılıklar ve yedek akçeler :

MADDE 16. — Kurumun sigorta kolları için ayıracağı karşılıklarla yedek akçeler,

- a) Millî bankalara yatırılmak,
- b) Devletin çıkardığı veya kefil olduğu tahviller satınalmak,
- c) Menkul ve gayrimenkuller edinmek,
- ç) Sigortalılara mesken veya iş yeri edinmek birinci derecede ipotek karşılığında ikrazda bulunmak,
- d) Esnaf ve sanatkârlar için iktisadi ve sosyal yönlerden yararlı olan şirketler kurmak veya kurulmuş bulunanlara ortak olmak;
- e) Esnaf ve sanatkârlara Türkiye Halk Bankası aracılığıyla gayrimenkul ipoteği veya sair teminat karşılığında işletme ve tesis kredisi olarak ikrazda bulunmak, suretiyle işletilir.

Karşılık ve yedek akçelerin en çok % 40 ı (a) ve (b) fıkralarında, en çok % 10 u (c) fıkrasında, en çok % 20 si (ç) fıkrasında yazılı konulara yatırılır.

(ç) fıkrasında yazılı konuda kurumun alacağı faiz % 4 ten,

(d) fıkrasında yazılı konuda kurumun alacağı faiz % 5 ten,

Aşağı olmamak üzere, bu ikrazlar, bir yönetmelikle tanzim edilir.

Kurumun yatırımlarında kurum lehine tesis edilen ipoteklerin paraya çevrilmesine 4947 sayılı Kanunun 15 - 20 nci maddeleri hükümleri uygulanır.

Kurum malları :

MADDE 17. — Teklifin 17 nci maddesi Geçici Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Kurumun tabi olmadığı kanunlar :

MADDE 18. — Kurumun işlemleri Muhasebe Umumiye, Artırma ve Eksiltme ve İhale kanunları hükümlerine ve Sayıştayın vize ve denetlerine tâ'bi değildir.

Kurumun dâva ve icra işleri :

MADDE 19. — Kurumun her türlü dâva ve icra işleri ilgili mahkeme ve makamlarda ivedilikle sonuçlandırılır.

Vergi ve harc muaflığı :

MADDE 20. — Kurum tarafından sigortalılara ve hak sahibi sayılan kimselere verilen ödenekler ve yapılan yardımlar her türlü vergi ve harctan muaftır.

Tüzel kişiliği haiz müesseseler kurma yetkisi :

MADDE 21. — Kurum, yükümlü olduğu görevleri yerine getirmek üzere, kendisine bağlı ve tüzel kişiliği haiz müesseseler kurabilir.

Bu müesseselerin kuruluş, çalışma tarzları görev ve yetkileri ile denetleme usulleri tüzüklerinde belirtilir.

Borç alma yetkisi :

MADDE 22. — Kurum Bakanlar Kurulu kararına dayanarak, Maliye Bakanlığının kefilliği ile Millî Bankalardan 1 000 000 liraya kadar ödünç para alabilir.

II. BÖLÜM

Sigortaya ilişkin hükümler

I. KISIM

Genel hükümler

Bölümün amacı :

MADDE 23. — Bu kanunun 24 ve 25 nci maddelerinde belirtilen sigortalılarla bunların geçindirmekle yükümlü olduğu aile fertlerine, bu bölüm hükümlerine göre Sosyal Sigorta yardımları sağlanır.

Mecburi sigortalılar :

MADDE 24. — 507 sayılı Esnaf ve Sanatkârlar Kanununun 2 nci maddesinde tarif edilen Esnaf ve Sanatkârlar bu sınıflara haiz oldukları tarihten itibaren bu kanuna göre sigortalı sayılırlar.

Bu suretle sigortalı olmak hak ve yükümünden kaçınılmaz, vazgeçilemez.

İsteğe bağlı sigortalılar :

MADDE 25. — 5590 sayılı Ticaret ve Sanayi Odaları, Ticaret Odaları, Sanayi Odaları, Ticaret Borsaları ve Ticaret ve Sanayi Odaları, Ticaret Odaları, Sanayi Odaları, ve Ticaret Borsaları Birliği Kanununa göre müseccel tâcir ve sanayici sıfatına haiz gerçek kişiler, yazılı istekleri üzerine bu kanuna göre sigortalı olabilirler.

İsteği bağlı sigortalılar 24 ncü maddede belirtilen mecburi sigortalılarla aynı haklara sahip ve aynı hükümlere tabidir.

(Geçici Komisyonun değiştirisi)

Kurumun dâva ve icra işleri :

MADDE 19. — Kurumun her türlü dâva ve icra işleri ilgili mahkeme ve makamlarda süratle sonuçlandırılır.

Vergi, resim ve harç muaflığı :

MADDE 20. — Kurum tarafından sigortalılara ve hak sahibi sayılan kimselere yapılan ödemeler ve yardımlar her türlü vergi, resim ve harçtan muaftır.

Tüzel kişiliği haiz müesseseler kurma yetkisi :

MADDE 21. — Kurum, yükümlü olduğu görevleri yerine getirmek üzere, kendisine bağlı ve tüzel kişiliği haiz müesseseler kurabilir.

Bu müesseselerin kuruluşları, çalışma tarzları, görev ve yetkileri ile denetleme usulleri tüzüklerinde belirtilir.

Borç alma yetkisi :

MADDE 22. — Kurum Bakanlar Kurulu kararına dayanarak, Maliye Bakanlığının kefilliği ile millî bankalardan 10 000 000 liraya kadar ödünç para alabilir.

II - BÖLÜM

Sigortaya ilişkin hükümler

I. KISIM

Genel hükümler

Bölümün amacı :

MADDE 23. — Bu kanunun 24 ve 25 nci maddelerinde belirtilen sigortalılarla bunların geçindirmekle yükümlü olduğu kimselere, bu bölüm hükümlerine göre Sosyal Sigorta yardımları sağlanır.

Mecburi sigortalılar :

MADDE 24. — 507 sayılı Esnaf ve Sanatkârlar Kanununun 2 nci maddesinde tarif edilen esnaf sanatkârlar bu sıfatları haiz oldukları tarihten itibaren bu kanuna göre sigortalı sayılırlar.

Bu suretle sigortalı olmak hak ve yükümünden kaçınılamaz ve vazgeçilemez.

İsteğe bağlı sigortalılar :

MADDE 25. — 5590 sayılı Ticaret ve Sanayi Odaları, Ticarett Odaları, Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği Kanununa göre müseccel tacir ve sanayici sıfatını haiz gerçek kişiler, yazılı istekleri üzerine bu kanuna göre sigortalı olabilirler.

İsteğe bağlı sigortalılar 24 ncü maddede belirtilen mecburi sigortalılarla aynı haklara sahip ve aynı hükümlere tabidir.

Sigortalının geçindirmekle yükümlü olduğu kimseler :

MADDE 26. — Aşağıda yazılı kimseler, bu kanunun uygulanmasında sigortalının geçindirmekle yükümlü olduğu kimseler sayılır.

a) Sigortalının karısı veya kadın sigortalının 65 yaşından büyük ve çalışmayacak derecede mâlûl kocası,

b) 18 yaşını, orta öğrenim yapıyorsa 22 yaşını, yüksek öğrenim yapıyorsa 25 yaşını doldur-mamış çocuklarıyla, yaşı her ne olursa olsun çalışmayacak derecede mâlûl çocukları,

Evlât edinilmiş, tanınmış nesebi düzeltilmiş veya babahğa hükme bağlanmış çocuklarla, sigor-talının eşinin birlikte oturduğu çocukları da sigortalının öz çocukları gibi işlem görürler.

c) Geçimi sigortalı tarafından sağlandığına dair belgelenen ana ve babası,

Kayıt ve tescil sigortalılığın başlangıcı :

MADDE 27. — 24 ve 25 nci maddelerde belirtilen kimseler kurulca tesbit olunacak esas ve usullere göre bir ay içinde kurumun şubelerine veya kurumun yetkili kıldığı bürolara müracaat ederek kayıt ve tescillerini yaptırırlar. Her sigortalıya bir sicil numarası ve sigortaya her müracaatında göstereceği örneği kurumca hazırlanmış bir karne verilir Bu karnede sigortalının geçin-dirmekle yükümlü olduğu kimseleri de belirtilir. Bunlar hakkında sigortalılık hak ve yükümleri müracaatlarını takibeden aybaşından başlar.

Şu kadar ki, 24 ncü maddede belirtilen mecburi sigortalılardan kayıt ve tescillerini süresi için-de yaptırmıyanlarla 25 nci maddede yazılı isteği bağlı sigortalılar hastalık ve analık sigortası yardımlarından tescillerinin yapıldığı tarihten başlayarak altı ay süre ile yararlanamazlar.

Sigortalılığın isteğe bağlı olarak devamı :

MADDE 28. — En az iki yıl sigortalılık süresinden sonra 24 ve 25 nci maddelerde yazılı ni-teliklerini kaybedenler kuruma yazılı olarak istekte bulunmak suretiyle sigortalılıklarını devam ettirebilirler.

Yazılı istek üç aydan daha sonra yapıldığı takdirde, bu kimseler hakkında 27 nci maddenin ikinci fıkrası hükmü uygulanır.

II. KISIM — YARDIMLAR

1. Hastalık ve analık sigortası

MADDE 29. — Hastalık ve analık sigortasından sağlanan yardımlar sigortalılarla bunların geçindirmekle yükümlü olduğu kimselere hastalık ve analık hallerinde aşağıda yazılı yardımlar sağlanır.

- Sağlık yardımları,
- Analık yardımları,
- Yol paraları ve zaruri masrafları,
- Cenaze masrafları,

Sağlık yardımlarının kapsamı :

MADDE 30. — Hastalık halinde yapılacak hağlık yardımları şunlardır :

a) Hastanın bir hekime muayene ettirilmesi, hekimin göstereceği lüzum üzerine teşhis için gereken klinik ve lâboratuvar muayeneleriyle diğer her türlü muayene ve tetkiklerin yaptırılması ve ayakta tedavinin sağlanması,

(Geçici Komisyonun değiştirisi)

Sigortalının geçindirmekle yükümlü olduğu kimseler :

MADDE 26. — Aşağıda yazılı olanlar, bu kanunun uygulanmasında sigortalının geçindirmekle yükümlü olduğu kimseler sayılır.

a) Sigortalının karısı veya kadın sigortalının 60 yaşından büyük ve çalışamıyacak derecede mâlûl kocası,

b) 18 yaşını, orta öğrenim yapıyorsa 20 yaşını, yüksek öğrenim yapıyorsa 25 yaşını doldurmuş ocuklariyle, yaşı ne olursa olsun çalışamıyacak derecede mâlûl çocukları,

Evlât edinilmiş, tanınmış, nesebi düzeltilmiş veya babalığı hükme bağlanmış çocuklarla, sigortalının eşinin birlikte oturduğu çocukları da sigortalının öz çocukları gibi işlem görürler.

c) Geçimi sigortalı tarafından sağlandığı belgelenen ana ve babası.

Kayıt ve tescil, sigortalılığının başlangıcı :

MADDE 27. — 24 ve 25 nci maddelerde belirtilen kimseler kurulca tesbit olunacak esas ve usullere göre bir ay içinde kurumun şubelerine veya kurumun yetkili kıldığı bürolara müracaat ederek kayıt ve tescillerini yaptırırlar. Her sigortalıya bir sicil numarası ve sigortaya her mraaatında göstereceği rneği kurumca hazırlanmış bir karne verilir. Bu karnede sigortalının geçindirmekle yükümlü olduğu kimseleri de belirtilir. Bunlar hakkında sigortalılık hak ve yükümleri müracaatlarını takibeden aybaşından başlar.

Sigortalılığın isteğe bağlı olarak devamı :

MADDE 28. — En az iki yıl sigortalılık süre sinden sonra 24 ve 25 nci maddelerde yazılı niteliklerini kaybedenler kuruma yazılı olarak istekte bulunmak suretiyle sigortalılıklarını devam ettirebilirler.

(Teklif)

- b) Gereken hallerde teşhis ve tedavi için sağlık müesseselerine yatırılması ve yatarak her türlü tedavinin sağlanması,
c) Tedavi süresince gerekli ilaç ve iyileştirme vasıtalarının sağlanması,
d) Ağız protezleri dışındaki protezlerin sağlanması, takılması, onarılması ve yenilenmesi,
e) Yurt içinde tedavisinin mümkün olmadığı tam teşekküllü Devlet hastanesi sağlık kurulu raporiyle anlaşılan hastanın, dış ülkelerde tedavisinin sağlanması,

Analık yardımlarının kapsamı :

MADDE 31. — Analık halinde yapılacak yardımlar şunlardır :

- a) Doğumdan önce gebelik muayenesinin yaptırılması ve gereken hallerde sağlık yardımlarının sağlanması,
b) Doğumda gerekli sağlık yardımlarının sağlanması,
c) Doğundan sonra her türlü kontrol muayenelerinin yapılması, gereken hallerde sağlık yardımlarının sağlanması,

Yol paraları ve zaruri masraflar :

MADDE 32. — Sigortalılarla bunların geçindirmekle yükümlü olduğu kimselerin hastalık ve analıkları halinde gerekli yardımların yapılabilmesi için buldukları yerden başka bir yere gönderilmelerine ve sağlık durumları sebebiyle başka biri ile birlikte gitmelerine hekim tarafından lüzum görüldüğü takdirde bunların ve birlikte gidecekleri kimselerin yol paraları ile zaruri masrafları Çalışma Bakanlığınca onanacak bir tarifeye göre ödenir.

Cenaze masrafı karşılığı :

MADDE 33. — Sigortalılarla bunların geçindirmekle yükümlü olduğu kimselerin ölümleri halinde, Çalışma Bakanlığınca onanacak bir tarifeye göre cenaze masrafı karşılığı ödenir. Cenaze masrafı karşılığının ödeneceği kimseler bu maksatla ibraz olunacak belgeler tüzükte belirtilir.

Cenaze, hak sahiplerinden başka gerçek veya tüzel kişiler tarafından kaldırılırsa masrafların belgelere dayanan ve tarifedeki miktarı geçmeyen kısmı bunlara ödenir.

Sağlık yardımlarının süresi :

MADDE 34. — Hastalık halinde yapılacak sağlık yardımları hastanın iyileşmesine kadar sürer. Ancak bir sağlık müessesesinde yatarak tedavilerde bu yardım 6 ayı geçemez. Şu kadar ki tedaviye devam edildiği takdirde hastalığın iyileşmesinin mümkün bulunduğu sağlık kurulu raporu ile tesbit edilen hallerde bu süre 24 aya kadar uzatılabilir.

Sigortalıların masrafa katılması :

MADDE 35. — Sigortalılarla bunların geçindirmele yükümlü olduğu kimselerine hastalık ve analık hallerinde yapılan yardımların masrafları kurulca ödenir. Ancak, hastalık hallerinde ayakta tedavilerde bu masrafların % 20 sini sigortalılar öder.

Muayene için verilecek belge :

MADDE 36. — Hastalık ve analık hallerinde gerekli muayene ve tedavilerin yapılması için hangi belgelerle başvurulacağı ve başvurma yolları kurumca hazırlanacak bir yönetmelikle belirtilir.

Örneği kurumca hazırlanacak belgeyi almadan hekime başvuranlara yardım ödenmez.

(Geçici Komisyonun değiştirişi)

(Teklif)

Acil vakalarla, zaruri sebeplerle bu belgenin önceden temin edilememesi hallerinde yapılacak işlem yönetmelikte belirtilir.

Sağlık yardımlarından yararlanma şekli :

MADDE 37. — Sigortalılarla bunların geçindirmekle yükümlü oldukları kimselerin hastalık ve analık hallerinde nerelere başvuracakları kurum tarafından tesbit edilerek sigortalılara duyurulur.

Sigortalılar ve geçindirmekle yükümlü oldukları kimseler hastalık veya analık hallerinde isim ve adresleri duyurulan hekimler, ebeler veya sağlık tesislerinden birini seçmekte serbesttirler. Ancak, bir hastalık sebebiyle tedaviye başladıktan sonra hekim değiştirilemez. Tedavi eden hekimin yanına danışman hekimlerin katılması, hastanın bir başka mütehassısa gönderilmesi veya bir sağlık tesisine yatırılması tedavi eden hekimin lüzum göstermesine bağlıdır.

Bu suretle yapılan sağlık yardımlarından sigortalı yalnız 35 nci maddede belirtilen masrafa katılma payını öder. Masraflar tesbit oluncak tarife üzerinden hekim, ebe, diğer sağlık personeli veya sağlık tesisleri ile eczanelere kurumca ödenir.

Bu sağlık tesislerinde özel tedavi yapılmasını isteyenler tarife dışı kalan masraf farkını kendileri öderler.

Kurumun duyurduğu hekime veya sağlık tesislerinden başka bir hekime veya sağlık tesisine başvurarak muayene ve tedavi olanlar, muayene ve tedavi masraflarını kendileri öderler. Kurumca bunlara tesbit edilmiş olan tarife üzerinden ödeme yapılır.

Primlerini zamanında ödememiş olanlar hakkında yapılacak işlem :

MADDE 38. — Primlerini kanuni süresi içinde ödememiş olan sigortalılarla bunların geçindirmekle yükümlü olduğu kimselerin hastalık hallerinde sağlık yardımları yapılır. Ancak, prim borçlarının gecikme zammı ve faizi ile birlikte, hastalığın başladığı tarihten itibaren üç ay içinde ödemiyenlere yapılan tedavi masraflarının tamamı, faizle birlikte kendilerinden alınır.

2. — Mâlûllük sigortası

Mâlûllük sigortasından sağlanan yardımlar :

MADDE 39. — Mâlûllük sigortasından sigortalılara sağlanan yardımlar şunlardır :

- a) Mâlûllük aylığı bağlanması,
- b) Toptan ödeme yapılması.

Mâlûllük halinin tarifi :

MADDE 40. — Bu kanunun uygulanmasında :

- a) Çalışma gücünün en az üçte ikisini devamlı olarak kaybettiği,
- b) Hastalık sebebiyle işgöremezlik halinin 6 aydan fazla devam ettiği sağlık kurulu raporu ile tesbit edilen sigortalı bu kanunun uygulanmasında mâlûl sayılır.

Şu kadar ki sigortalılığın başladığı tarihte mâlûl sayılacak derecede hastalık veya ârızalı olduğu önceden veya sonradan tesbit edilen sigortalı, bu hastalık veya ârızası sebebiyle mâlûllük sigortası yardımlarından yararlanamaz.

Hangi hallerde sigortalının çalışma gücünün en az üçte ikisini kaybetmiş sayılacağı bir tüzükte belirtilir.

(Geçici Komisyonun değiştirişi)

II - KISIM

1. Mâlûllük sigortası

Mâlûllük sigortasından sağlanan yardımlar :

MADDE 29. — Teklifin 39 ncu maddesi 29 ncu madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Mâlûllük halinin tarifi :

MADDE 30. — Bu Kanunun uygulanmasında

- a) Çalışma gücünün en az üçte ikisini devamlı olarak kaybeden,
 - b) Hastalık veya kaza sebebiyle iş görmezlik halinin 6 aydan fazla devam ettiği sağlık kurulu raporu ile tesbit edilen,
- Sigortalı mâlûl sayılır.

Şu kadar ki sigortalılığın başladığı tarihte mâlûl sayılacak derecede hasta veya ârızalı olduğu önceden veya sonradan tesbit edilen sigortalı, bu hastalık veya ârızası sebebiyle Mâlûllük Sigortası yardımlarından yararlanamaz.

Hangi hallerde sigortalının çalışma gücünün en az üçte ikisini kaybetmiş sayılacağı bir tüzükle belirtilir.

Mâlûllük aylığının yararlanma şartları :

MADDE 41. — Mâlûllük aylığından yararlanabilmek için, sigortalının;

- a) En az 1 yıllık sigorta primi ödemiş olması,
- b) Yaşlılık aylığında hak kazanmamış olması,
- c) Mâlûllük aylığından yararlanmak için yazılı istekte bulunması şarttır.

Mâlûllük aylığının hesaplanması :

MADDE 42. — Mâlûllük aylığı net yıllık tutarı sigortalının mâlûliyetine sebebolan hastalığı anlaşıldığı veya kazanın vukua geldiği tarihe kadar prim ödeme süresinde prim hesabına esas olan ortalama yıllık kazancının % 70'idir. Ortalama yıllık kazancın tâyininde çeşitli kazanç grupları üzerinden prim ödenmiş olan eski yıllara ait kazançlar, aylık bağlandığı tarihte bu kazanç grupları için mer'i olan hadler üzerinden hesaplanır.

Mâlûllük aylığı yukardaki fıkralara göre hesaplanacak yıllık tutarın 12 de biridir.

Mâlûllük aylığının başlangıcı :

MADDE 43. — 40 ncı maddenin (a) fıkrasına göre mâlûl sayılan sigortalıya bağlanacak mâlûllük aylığı çalışma gücünün en az üçte ikisini kaybettiğini belirten raporun tarihini 40 ncı maddenin (b) fıkrasına göre mâlûl sayılan sigortalıya bağlanacak aylık iş görmezlik halinin altıncı ayını takibeden aybaşından başlar.

Kontrol muayenesi :

MADDE 44. — Mâlûllük aylığı bağlanan sigortalıları kurum kontrol muayenesine tabi tutulur.

Kabul edilir bir sebebe dayanmaksızın kurumun bildirdiği tarihten sonraki aybaşına kadar kontrol muayenesini yaptırmıyan sigortalının mâlûllük aylığı kesilir. Ve kontrol muayenesi yapılmadığı sürece ödenmez. Muayene neticesinde mâlûllük halinin devam ettiği anlaşılırsa bunu takibeden aybaşından itibaren aylığın ödenmesine yeniden başlanır. Kontrol muayeneleri, mâlûllük aylığının başladığı tarihten itibaren en çok üç yıl devam edebilir.

Mâlûllük aylığının kesilmesi :

MADDE 45. — Mâlûllük aylığı,

- a) Yapılan kontrol muayenesiyle mâlûllük halinin sona erdiğinin anlaşılması,
- b) Sigortalının yeniden çalışmaya başlaması,
- c) Sigortalının yaşlılık aylığına hak kazanma şartlarını tamamlaması hallerinde kesilir.

(a) ve (b) fıkraları gereğince aylığın kesilmesinden itibaren bir yıl içinde sigortalının yeniden mâlûl duruma düşmesi halinde eski aylığın ödenmesine yeniden başlanır. Bu süreden sonraki mâlûllük halleri yeni bir vaka olarak kabul edilerek ona göre yeniden aylık bağlanır.

MADDE 46. — 18 ncı maddenin (a) fıkrasına göre mâlûl sayılan ve bu kanuna tabi işlerden ayrılan sigortalılardan mâlûllük aylığına hak kazanmış olanların ödedikleri mâlûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primlerinin toplamı yazılı istekleri üzerine toptan ödeme şeklinde geri verilir.

(Geçici Komisyonun değiştirisi)

Mâlûllük aylığından yararlanma şartları :

MADDE 31. — Mâlûllük aylığından yararlanabilmek için sigortalının

- a) En az 5 yıllık sigorta primini ödemiş olması,
- b) Yaşlılık aylığına hak kazanmamış olması,
- c) Mâlûllük aylığından yararlanmak için yazılı istekte bulunması, şarttır.

Mâlûllük aylığının hesaplanması :

MADDE 32. — Mâlûllük aylığının yıllık tutarı sigortalının mâlûliyetine sebeb olan hastalığı anlaşıldığı veya kazanın vukua geldiği tarihe kadar prim ödeme süresinde prim hesabına esas olan ortalama yıllık kazancının % 70'idir. Ortalama yıllık kazancın tâyininde çeşitli kazanç grupları üzerinden prim ödenmiş olan eski yıllara ait kazançlar, aylık bağlandığı tarihte bu kazanç grupları için mer'î olan hadler üzerinden hesaplanır.

Mâlûllük aylığı yukardaki fıkraya göre hesaplanarak yıllık tutarın onikide biridir.

Mâlûllük aylığının başlangıcı :

MADDE 33. — 30 ncu maddenin (a) fıkrasına göre mâlûl sayılan sigortalıya bağlanacak mâlûllük aylığı çalışma gücünün en az üçte ikisini kaybettiğini belirten raporun tarihini, 40 ncu maddenin (b) fıkrasına göre mâlûl sayılan sigortalıya bağlanacak aylık iş görmezlik halinin altıncı ayını, takibeden ay başından başlar.

Kontrol muayenesi :

MADDE 34. — Mâlûllük aylığı bağlanan sigortalıları kurum kontrol muayenesine tabi tutabilir.

Kabul edilir bir sebebe dayanmaksızın kurumun bildirdiği dâvetten sonraki ay başına kadar kontrol muayenesini yaptırmıyan sigortalının mâlûllük aylığının ödenmesi durdurulur ve kontrol muayenesi yaptırılmadığı sürece ödenmez. Muayene neticesinde mâlûllük aylığının devam ettiği anlaşılırsa bunu takibeden aybaşından itibaren aylığın ödenmesine yeniden başlanır. Kontrol muayeneleri mâlûllük aylığının başladığı tarihten itibaren en çok 3 yıl devam edebilir.

Mâlûllük aylığının kesilmesi :

MADDE 35. — Mâlûllük aylığı,

- a) Yapılan kontrol muayenesiyle mâlûllük halinin sona erdiğinin anlaşılması,
- b) Sigortalının yeniden çalışmaya başlaması,
- c) Sigortalının yaşlılık aylığına hak kazanma şartlarının tamamlanması, hallerinde kesilir.

(a) ve (b) fıkraları gereğince aylığın kesilmesinden itibaren bir yıl içinde sigortalının yeniden mâlûl duruma düşmesi halinde eski aylığın ödenmesine yeniden başlanır.

Bu süreden sonraki mâlûllük halleri yeni bir vaka olarak kabul edilerek ona göre yeniden aylık bağlanır.

3. Yaşlılık sigortası

Yaşlılık sigortasından sağlanan yardımlar :

MADDE 47. — Yaşlılık sigortasından sağlanan yardımlar şunlardır :

- a) Yaşlılık aylığı bağlanması,
- b) Toptan ödeme yapılması,

Yaşlılık aylığından yararlanma şartları :

MADDE 48. — Yaşlılık aylığından yararlanabilmek için sigortalının,

- a) Erkek ise 60, kadın ise 55 yaşını doldurmuş olması,
- b) En az 15 yıllık sigorta primi ödemiş olması,
- c) Bu kanuna göre sigortaya tabi işten ayrılmış olması,
- d) Yaşlılık aylığından yararlanmak için yazılı istekte bulunması şarttır.

70 yaşını dolduran erkek sigortalılarla 65 yaşını dolduran kadın sigortalılar için (c) fıkrasında yazılı şart aranmaz.

Yaşlılık aylığının bağlanması :

MADDE 49. — 15 yıllık sigorta primi ödemiş olan bir sigortalıya bağlanacak yaşlılık aylığının yıllık tutar(sigortalının prim hesabına esas olan ortalama yıllık kazancının % 30 udur.

Prim ödeme süresinin 15 yıldan fazla olan her tam yılı için bu oran yüzde bir artırılır.

Erkek iseler 60, kadın iseler 55 yaşından sonra prim ödemeye devam ederek daha ileri yaşlarda aylık bağlanan sigortalıların yaşlılık aylığı yukardaki fıkralara göre tesbit edilecek oranlar bu yaşları doldurduktan sonraki her tam yıl için % 2 artırılarak hesaplanır.

Ortalama yıllık kazancın tâyininde çeşitli kazanç grupları üzerinden prim ödenmiş eski yıllara ait kazançlar, aylığın bağlandığı tarihte bu kazanç grupları için mer'i olan hadler üzerinden hesaplanır.

Yaşlılık aylığı, yukardaki fıkralara göre hesaplanacak yıllık tutarın onikide biridir.

Aylığın başlangıcı :

MADDE 50. — Yaşlılık aylığı, sigortalının aylık bağlanması için yazılı istekte bulunduğu tarihi takibeden aybaşından başlar.

Mâlûllük aylığı almakta iken yaşlılık aylığına hak kazanma şartlarını yerine getirenlere bağlanacak aylık, mâlûllük aylığının kesildiği tarihten başlar.

Yaşlılık aylığının kesilmesi :

MADDE 51. — Yaşlılık aylığı almakta iken bu kanuna göre sigortaya tabi bir işte yeniden çalışmaya başlayanların aylığı bu tarihi takibeden aybaşından itibaren kesilir.

Yukardaki fıkraya göre yaşlılık aylığı kesilenlerden işten ayrılarak yeniden aylık bağlanması isteğinde bulunanlara, aylıkları istek tarihini takibeden aybaşından başlayarak ödenir.

Şu kadar ki, bu gibi sigortalılar için yeniden hesaplanacak aylık, önceki aylık tutarından fazla olursa yeni aylık üzerinden ödeme yapılır.

(Geçici Komisyonun değıştirişi)

2. Yaşlılık sigortası

Yaşlılık sigortasından sağlanan yardımlar :

MADDE 36. — Teklifin 47 nci maddesi Geçici Komisyonumuzca 36 ncı madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Yaşlılık aylığından yararlanma şartları :

MADDE 37. — Yaşlılık aylığından yararlanabilmek için sigortalının,

- a) Erkek ise 60, kadın ise 55 yaşını doldurmuş olması,
 - b) En az 15 yıllık sigorta primi ödemiş olması,
 - c) Bu kanuna göre sigortaya tabi işten ayrılmış olması,
 - ç) Yaşlılık aylığından yararlanmak için yazılı istekte bulunması,
- şarttır.

65 yaşını doldurmuş erkek sigortalılarla 60 yaşını dolduran kadın sigortalılar için (c) fıkrasında yazılı şart aranmaz.

Yaşlılık aylığının hesaplanması :

MADDE 38. — 15 yıllık sigorta primi ödemiş olan bir sigortalıya bağlanacak yaşlılık aylığının yıllık tutarı, sigortalının prim hesabına esas olan ortalama yıllık kazancının % 40 ıdır.

Prim ödeme süresinin 15 yıldan fazla olan her tam yıl için bu oran yüzde bir artırılır.

Erkek iseler 60, kadın iseler 55 yaşından sonra prim ödemeye devam ederek daha ileri yaşlarda aylık bağlanan sigortalıların yaşlılık aylığı yukardaki fıkralara göre tesbit edilecek oranlar bu yaşları doldurduktan sonraki her tam yıl için % 2 artırılarak hesaplanır.

Ortalama yıllık kazancın tâyininden çeşitli kazanç grupları üzerinden prim ödenmiş eski yıllara ait kazançlar aylığın bağlandığı tarihte bu kazanç grupları için meri olan hadler üzerinden hesaplanır.

Yaşlılık aylığı yukardaki fıkralara göre hesaplanacak yıllık tutarın onikide biridir.

Aylığın başlangıcı :

MADDE 39. — Teklifin 50 nci maddesi Geçici Komisyonumuzca 39 ncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Yaşlılık aylığının kesilmesi :

MADDE 40. — Teklifin 51 nci maddesi Geçici Komisyonumuzca 40 ncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Yaşlılık sebebiyle toptan ödeme :

MADDE 52. — Bu kanuna göre sigortalı olarak çalıştığı işten ayrılan ve erkek iseler 60, kadın iseler 55 yaşını doldurmuş oldukları halde yaşlılık aylığına hak kazanmamış olan sigortalıların ödedikleri mâlûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primleri, yazılı istekleri üzerine, toptan ödeme şeklinde geriverilir.

4. Ölüm sigortası

Ölüm sigortasından sağlanan yardımlar :

MADDE 53. — Ölüm sigortasından sağlanan yardımlar şunlardır :

- a) Ölen sigortalının eşine, çocuklarına, ana ve babasına aylık bağlanması,
- b) Ölen sigortalının eşine, çocuklarına ana babasına toptan ödeme yapılması,

Ölüm yardımlarından yararlanacak kimseler :

MADDE 54. — Sigortalının ölümünde yardımlardan yararlanacak kimseler şunlardır.

- a) Erkek sigortalının dul karısı,
- b) Kadın sigortalının 60 yaşını doldurmuş veya çalışamıyacak derecede mâlûl olan ve geçiminin sigortalı tarafından sağlandığı belgelenen kocası,
- c) Sigortalının 18 yaşını veya orta öğretim yapması halinde 22 yaşını, yüksek öğrenim yapması halinde 25 yaşını doldurmamış yahut yaşları ne olursa olsun çalışamıyacak derecede mâlûl çocukları sigortalının ölümünden sonra doğan çocuklar ile sigortalı tarafından evlât edinilmiş, tanınmış veya nesebi düzeltilmiş, yahut babalığa hükme bağlanmış çocukları da sigortalının öz ve meşru çocukları gibi işlem görürler.
- d) Sigortalının sağlığında geçimlerini sağladığı belgenin ana ve babası,

Ölüm aylığından yararlanma şartları :

MADDE 55. —

- a) Mâlûllük veya yaşlılık aylığı almakta iken yahut yazılı olarak istekte bulunup da mâlûllük veya yaşlılık aylığı bağlanmasına hak kazandıktan sonra ölen,
- b) Ölüm tarihinde en az 1 yıl sigorta primi ödemiş bulunan, sigortalının hak sahibi kimselerine aylık bağlanır.

Ölüm aylığının hesaplanması :

MADDE 56. — Sigortalının ölümünde hak sahibi kimselerine bağlanacak aylıkların hesabında:

- a) Sigortalının almakta olduğu veya bağlanmasına hak kazanmış bulunduğu mâlûllük veya yaşlılık aylığının hesabına esas olan ortalama yıllık kazancının % 70 inin onikide biri,

(Geçici Komisyonun değiştirisi)

Yaşlılık sebebiyle toptan ödeme :

MADDE 41. — Bu kanuna göre sigortalı olarak çalıştığı işten ayrılan ve erkek iseler 60, kadın iseler 55 yaşını doldurmuş oldukları halde yaşlılık aylığına hak kazanmamış olan sigortalıların ödedikleri, primler, yazılı istekleri üzerine toptan ödeme şeklinde geri verilir.

3. Ölüm Sigortası

Ölüm- sigortasından sağlanan yardımlar :

MADDE 42. — Ölüm sigortasından sağlanan yardımlar şunlardır :

- Ölen sigortalının eşine, çocuklarına, ana ve babasına aylık bağlanması,
- Ölen sigortalının eşine, çocuklarına, ana ve babasına toptan ödeme yapılması,
- Ölen sigortalı için cenaze masrafı karşılığı verilmesi.

Ölüm yardımlarından yararlanacak kimseler :

MADDE 43. — Sigortalının ölümünde yardımlardan yararlanacak kimseler şunlardır :

- Erkek sigortalının dul karısı,
- Kadın sigortalının 60 yaşını doldurmuş veya çalışmayacak derecede mâlûl olan ve geçiminin sigortalı tarafından sağlandığı belgelenen kocası,
- Sigortalının 18 yaşını veya orta öğrenim yapması halinde 20 yaşını, yüksek öğrenim yapması halinde 25 yaşını doldurmamış yahut yaşları ne olursa olsun çalışmayacak derecede mâlûl çocukları, (Sigortalının ölümünden sonra doğan çocuklar ile sigortalı tarafından evlât edinilmiş, tanınmış veya neshebi düzeltilmiş, yahut babalığı hükme bağlanmış çocukları da sigortalının öz ve meşru çocukları gibi işlem görürler)
- Sigortalının sağlığında geçimlerini sağladığı belgelenen ana ve babası,
- Sigortalının dul karısı evlenirse aylığı kesilir. Aylığın kesilmesine yol açan evlenme son bulunca aylık yeniden bağlanır. Sonraki kocasından da aylık almaya hak kazanan dul kariya, bu aylıklardan fazla olan ödenir.
- Aylık almakta iken evlenen kız çocukların aylıkları kesilir. Aylığın kesilmesine yol açan evlenmesinin son bulması halinde, (c) fıkrası hükmü saklı kalmak şartıyla, bu tarihten başlanarak yeniden aylık bağlanır.

Ölüm aylığından yararlanma şartları :

MADDE 44. —

- Mâlûllük veya yaşlılık aylığı almakta iken, yahut yazılı olarak istekte bulunup da mâlûllük veya yaşlılık aylığı bağlanmasına hak kazandıktan sonra ölen,
 - Ölüm tarihinde en az 5 yıl sigorta primi ödemiş bulunan,
 - İş kazasında ölen,
- Sigortalının hak sahibi kimselerine aylık bağlanır.

Ölüm aylığının hesaplanması :

MADDE 45. — Sigortalının ölümünde hak sahibi kimselerine bağlanacak aylıkların hesabında :

- Sigortalının almakta olduğu veya bağlanmasına hak kazanmış bulunduğu mâlûllük veya yaşlılık aylığının hesabına esas olan ortalama yıllık kazancının % 70 inin onikide biri,

b) Mâlûllük veya yaşlılık aylığı bağlanmadan veya bu aylıklardan birine hak kazanmadan ölen sigortalının, ölüm tarihine kadar ortalama yıllık kazancının % 70 nin onikide biri esas alınır.

Yukardaki (b) fıkrasına göre ortalama yıllık kazancın tâyininde çeşitli kazanç grupları üzerinden prim ödenmiş olan eski yıllara ait kazançlar ölüm tarihinde bu kazanç grupları için mer'î olan hadler üzerinden hesaplanır.

Bağlanacak aylıklar :

MADDE 57. — Ölen sigortalının hak sahibi kimselerine bağlanacak aylıklar aşağıdaki hükümlere göre hesaplanır :

1. Ölen sigortalının 56 ncı madde gereğince tesbit edilecek aylığının,

a) Dul karısına % 50 si,

b) Kadın sigortalının ölümü tarihinde 60 yaşını geçmiş veya çalışamıyacak derecede mâlûl olan ve geçiminin sigortalı tarafından sağlandığı belgelenen kocasına % 50 si,

c) Çocuklarına % 25 i, sigortalının ölümü ile hem anasız hem babasız kalan veya sonradan bu duruma düşen çocuklarına % 50 si, oranında aylık bağlanır.

Hak sahibi eş ve çocuklara bağlanan aylıkların toplamı, sigortalının 56 ncı madde gereğince tesbit edilen aylık miktarını geçemez. Bu sınırın aşılmasında için gerekirse, hak sahibi kimselere bağlanacak aylıklarda orantılı olarak indirme yapılır.

2. Sigortalının ölümü tarihinde eşi ve çocuklarına bağlanan aylıkların toplamı 56 ncı madde gereğince tesbit olunan aylık miktarından az olursa, artanı eşit hisseler halinde, geçiminin sigortalı tarafından sağlandığı belgenin ana ve babasına aylık olarak bağlanır.

Ancak, bunlardan her birinin hissesi 56 ncı madde gereğince tesbit olunan aylık miktarının % 25 inden fazla olamaz.

Sigortalının ölümü tarihinde dul eşine ve çocuklarına bağlanan aylıklar toplamı yukarıda yazılı sınırdan aşağı değilse ana ve babanın aylık hakları düşer.

Ölüm aylığının başlangıcı :

MADDE 58. — Sigortalının ölümünde hak sahibi kimselerine bağlanacak aylık, ölüm tarihini takibeden aybaşından başlar.

Mâlûllük veya yaşlılık aylığı almakta iken ölen sigortalının hak sahiplerine bağlanan aylık, sigortalının hak kazandığı son aylık devresinin sona erdiği tarihten başlar.

Ölüm aylığının kesilmesi :

MADDE 59. — Dul eşe bağlanan aylık eşin ölmesi ile, çocuklara bağlanan aylık çocuğun 18 yaşını, ortaöğretim yapması halinde 22 yüksek öğretim yapması halinde 25 yaşını doldurduğu tarihte kesilir. Bu yaşları doldurdukları tarihte çalışamıyacak derecede mâlûl olan çocukların aylıkları bu halin devam ettiği sürece kesilmez.

Sigortalının ana ve babasına bağlanan aylıklar ölünceye kadar devam eder.

(Geçici Komisyonun değistirişi)

b) Mâlûllük veya yaşlılık aylığı bağlanmadan veya bu aylıklardan birine hak kazanmadan ölen sigortalının, ölüm tarihine kadar ortalama yıllık kazancının % 70 inin onikide biri,

c) İş kazası sonucu vukubulan ölümlerde bağlanacak aylıkların hesaplanarak, kaza tarihinden önceki üç takvim yılı içinde sigorta primlerine esas olan günlük kazanç ortalamasının üçyüz altmış katının % 70 inin onikide biri,

Esas alınır.

Yukardaki (b) fıkrasına göre ortalama yıllık kazancın tâyininde çeşitli kazanç grupları üzerinden prim ödenmiş olan eski yıllara ait kazançlar, ölüm tarihinde bu kazanç grupları için meri olan hadler üzerinden hesaplanır.

Bağlanacak aylıklar :

MADDE 46. — Teklifin 57 nci maddesi Geçici Komisyonumuzca 46 ncı madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Ölüm aylığının başlangıcı :

MADDE 47. — Teklifin 58 nci maddesi Geçici Komisyonumuzca 47 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Ölüm aylığının kesilmesi :

MADDE 48. — Dul eşe bağlanan aylık eşin ölmesi veya evlenmesi ile, çocuklara bağlanan aylık çocuğun 18 yaşını orta öğrenim yapması halinde 20, yüksek öğrenim yapması halinde 25 yaşını doldurduğu, kız çocuklarının evlendiği tarihte kesilir. Bu yaşları doldurdukları tarihte çalışamayacak derecede mâlûl olan çocukların aylıkları bu halin devam ettiği sürece kesilmez.

Sigortalının ana ve babasına bağlanan aylıklar ölünceye kadar devam eder.

Ölüm sebebiyle toptan ödeme :

MADDE 60. — Ölen sigortalının hak sahibi kimseleri ölüm aylığına hak kazanmadıkları takdirde sigortalının ödediği mâlûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi toplamının,

1. a) Dul karısına veya 60 yaşını doldurmuş veya çalışmayacak derecede sakat ve geçimi sigortalı tarafından sağlanan dul kocasına % 50'si,

b) Sigortalının ölümü tarihinde 18 yaşını, ortaöğretim yapması halinde 22 yaşını, yüksek öğretim yapması halinde 25 yaşını doldurmamış veya yaşları ne olursa olsun çalışmayacak derecede sakat olan çocuklarından her birine % 25 i, sigortalının ölümü halinde hem anasız, hem babasız kalan çocuklarından her birine % 50 si, Toptan ödeme olarak verilir.

Hak sahibi eş ve çocuklara yapılacak toptan ödemelerin toplamı sigortalının ödediği mâlûllük yaşlılık ve ölüm sigortaları primi toplamını geçemez. Bu sistemin aşılmanası için, gerekirse hak sahibi kimselerin hisselerinden orantılı olarak indirme yapılır.

2. Sigortalının ölümü tarihinde eşine ve çocuklarına yapılacak toptan ödemelerin toplamı sigortalının ödediği mâlûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi toplamından az olursa, artan eşit hisseler halinde geçimi sigortalı tarafından sağlanan ana ve babaya verilir. Ancak bunlardan her birinin hissesi % 25 i geçemez.

III - KISIM - PRİMLER

Prim alınması :

MADDE 61. — Bu kanun gereğince sigortalılara yapılacak her türlü yardımlarla yönetim giderlerini karşılamak üzere kurumca bu kanun hükümlerine göre prim alınır.

Yönetim giderleri kurumun genel yıllık gelirlerinin % 10 unu aşamaz.

Gelirlerin giderleri karşılamaması halinde aradaki fark genel bütçeden ayrılacak ödeneklerle karşılanır.

Prime esas kazanç grupları :

MADDE 62. — Sigortalıların bu kanuna göre ödiyecekleri primler aşağıdaki kazanç gruplarına göre hesaplanır.

Aylık ortalama kazancı 250 TL. den az olanlar.

Aylık ortalama kazancı 250 TL. 300 TL. olanlar.

Aylık ortalama kazancı 300 TL. 500 TL. olanlar.

Aylık ortalama kazancı 500 TL. 750 TL. olanlar.

Aylık ortalama kazancı 750 TL. 1 000 TL. olanlar.

Aylık ortalama kazancı 1 000 TL. 1 500 TL. olanlar.

Aylık ortalama kazancı 1 500 TL. 2 000 TL. olanlar.

Aylık ortalama kazancı 2 000 TL. 2 500 TL. olanlar.

Sigortalıların girecekleri kazanç gruplarının ne suretle tesbit edileceği bir tüzükte belirtilir.

Prim oranları :

MADDE 63. — a) Hastalık analık sigortaları primi, sigortalının prime esas kazancının % 2 si,

b) Mâlûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi sigortalının prime esas kazancının :

(Geçici Komisyonun değiştirisi)

Ölüm sebebiyle toptan ödeme :

MADDE 49. — Ölen sigortalının hak sahibi kimseleri ölüm aylığına hak kazandıkları takdirde sigortalının ödediği primler toplamının,

a) Dul karısına veya 60 yaşını doldurmuş veya çalışamıyacak derecede sakat ve geçimi sigortalı tarafından sağlanan dul kocasına % 50 si,

b) Sigortalının ölümü tarihinde 18 yaşını, orta öğretim yapması halinde 20 yaşını, yüksek öğretim yapması halinde 25 yaşını doldurmamış veya yaşları ne olursa olsun çalışamıyacak derecede sakat olan çocuklarından her birine % 25 i, sigortalının ölümü halinde hem anasız, hem baba-sız kalan çocuklarından her birine % 50 si,

Toptan ödeme olarak verilir.

Hak sahibi eş ve çocuklara yapılacak toptan ödemelerin toplamı sigortalının ödediği primler toplamını geçemez. Bu sistemin aşılması için, gerekirse hak sahibi kimselerin hisselerinden orantılı olarak indirme yapılır.

2. Sigortalının ölümü tarihinde eşine ve çocuklarına yapılacak toptan ödemelerin toplamı sigortalının ödediği primler toplamından az olursa, artanı eşit hisseler halinde geçimi sigortalı tarafından sağlanan ana ve babaya verilir. Ancak bunlardan her birinin hissesi % 25 i geçemez.

II. Kısım - Primler

Prim alınması :

MADDE 50. — Teklifin 61 nci maddesi Geçici Komisyonumuzca 50 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Prime esas kazanç grupları :

MADDE 51. — Sigortalıların bu kanuna göre ödiyecekleri primler aşağıdaki kazanç gruplarına göre hesaplanır.

Aylık ortalama kazancı 250 liradan az olanlar (250 lira dâhil) 250 lira üzerinden,

Aylık ortalama kazancı 251 - 300 lira olanlar 300 lira üzerinden,

Aylık ortalama kazancı 301 - 500 lira olanlar 500 lira üzerinden,

Aylık ortalama kazancı 501 - 750 lira olanlar 750 lira üzerinden,

Aylık ortalama kazancı 751 - 1 000 lira olanlar 1 000 lira üzerinden,

Aylık ortalama kazancı 1 001 - 1 500 lira olanlar 1 500 lira üzerinden,

Aylık ortalama kazancı 1 501 - 2 000 lira olanlar 2 000 lira üzerinden,

Aylık ortalama kazancı 2 001 - 2 500 lira olanlar 2 500 lira üzerinden,

Aylık ortalama kazancı 2 501 - 3 600 lira olanlar 3 600 lira üzerinden.

Sigortalıların girecekleri kazanç gruplarının ne suretle tesbit edileceği bir tüzükte belirtilir.

Ancak, tesbit olunan aylık kazançlar, sigortalı tarafından, takvim yılı başından 3 ay önce kuruma yazı ile bildirilmek şartıyla her yıl % 10 oranında artırılabilir.

Prim oranları :

MADDE 52. — Sigortalının prim oranı, prime esas kazancının :

Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren % 12 si,

(Teklif)

Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren % 10 u,

Kanunun yürürlüğe girmesinden 5 nci yılın tamamlandığı tarihi takibeden yılbaşından itibaren % 13 ü,

Kanunun yürürlüğe girmesinden onuncu yılın tamamlandığı tarihi takibeden yılbaşından itibaren % 16 sıdır.

Primlerin ödenmesi :

MADDE 64. — Sigortalılar prime esas kazançları üzerinden bu kanun gereğince hesaplanacak prim tutarlarını üç ayda bir ve en geç üçüncü ayı takibeden ayın sonuna kadar, kurum veya kurumun yetkili kıldığı bürolara ödemeye mecburdurlar.

Primlerin tahakkuk ve tahsilinde takibolunacak usuller ve prim ödeme devreleri tüzükle belirtilir.

Sigortalılar dilerlerse primlerini aylık olarak da ödiyebilirler.

Prim, süresi içinde ve tam olarak ödenmezse ödenmiyen kısmına, sürenin bittiği tarihten başlayarak bir aylık süre için % 10 ve bunu takibeden her ay için % 2 gecikme zammı uygulanır. Ay kesirleri tam ay olarak sayılır. Gecikme zammı prim tutarının % 20 sini aşamaz gecikme zammınının uygulandığı sürenin sonundan itibaren kanuni faiz tahsil olunur.

Ödenmiyen primler için kurumca düzenlenecek belgeler :

MADDE 65. — Bu kanuna göre alınacak sigorta primlerinin ödenmesi için kurumca yapılacak bildiri üzerine prim borcu miktarını gösteren belgeler, resmî dairelerin usulüne göre verdikleri belgelir ilâm hükmünde olup icra dairelerince yerine getirilir.

Sigortalıların hesap durumlarının bildirilmesi :

MADDE 66. — Kurum, sigortalıların isteği üzerine bunların ödedikleri málüllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primlerini gösterir bir hesap kartı vermeye mecburdur.

Bu hesap muhtoviyatına, alındığı tarihten itibaren bir yıl içinde itiraz edilebilir.

Her hangi bir takvim yılına ait hesap kartının bu yıl takibeden 5 yıl zarfında istenmemesi veya hesap kartı alındıktan sonra yukarıda yazılı bir yıl içinde itiraz edilmemesi halinde kurum kayıtları muteber olur.

Yersiz olarak alınan primlerin geriverilmesi :

MADDE 67. — Yanlış ve yersiz olarak alındığı anlaşılan primler, alındığı tarihten itibaren 5 sene geçmemiş ise, sigortalıya geri verilir.

II - Ortak hükümler

Aylıkların birleşmesi :

MADDE 68. — a) Bir sigortalının málüllük veya yaşlılık sigortasından hak kazandığı aylık ile ölen başka bir sigortalının hak sahibi kimsesi sıfatiyle hak kazandığı aylığın birleşmesi halinde bu aylıktan yüksek olanın tümü, az olanın da yarısı bağlanır.

b) Sigortalı olan ana ve babalarının ölümlerinde her ikisinden de aylık bağlanmasına hak kazanan çocuklara bu aylıklardan yüksek olanının tümü ile az olanının yarısı bağlanır.

c) Toptan ödemelerde yukarıdaki fıkralar hükümleri uygulanmaz.

(Geçici Komisyonun değiştirişi)

Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra 5 nci yılın tamamlandığı tarihi takibeden yılbaşından itibaren % 14 ü,

Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra 10 ncu yılın tamamlandığı tarihi takibeden yılbaşından itibaren % 16 sıdır.

Primlerin ödenmesi :

MADDE 53. — Teklifin 64 ncü maddesi Geçici Komisyonumuzca 53 ncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Ödenmiyen primler için kurumca düzenlenecek belgeler :

MADDE 54. — Bu kanuna göre alınacak sigorta primlerinin ödenmesi için kurumca yapılacak bildiri üzerine düzenlenen prim borcu miktarını gösteren belgeler, icra ve iflâs Kanunu bakımından ilâm niteliğindedir.

Sigortalıların hesap durumlarının bildirilmesi :

MADDE 55. — Teklifin 66 ncı maddesi Geçici Komisyonumuzca 55 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Yersiz olarak alınan primlerin geriverilmesi :

MADDE 56. — Teklifin 67 nci maddesi Geçici Komisyonumuzca 56 ncı madde olarak aynen kabul edilmiştir.

III. KISIM - Ortak hükümler

Aylıkların birleşmesi :

MADDE 57. — Teklifin 68 nci maddesi Geçici Komisyonumuzca 57 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Lira kesirleri :

MADDE 69. Bu kanuna göre sigortalıya veya hak sahibi kimselerinde her birine bağlanacak aylığın aylık tutarındaki lira kesirleri liraya çıkarılır.

Değişen aylıkların başlangıcı :

MADDE 70. — Bu kanuna göre aylık bağlanan sigortalı ile hak sahibi kimselerin durumlarında, kendilerine veya başka hak sahiplerine bağlanmış aylık tutarının artırılmasını veya azaltılmasını gerektiren bir değişiklik meydana gelirse aylık miktarları, bu değişikliğin meydana geldiği tarihi takibeden avbaşından başlanarak artırılır veya azaltılır.

Aylıkların ödenmesi :

MADDE 71. — Sigortalıya veya hak sahibi olan kimselere bu kanun gereğince bağlanan aylıklar, 3 ayda bir peşin olarak verilir. Aylığın başlama tarihi ile ilk üç aylık devre arasındaki haklar ayrıca ödenir.

Peşin ödenen aylık durumu değişikliği veya ölüm halinde geri alınmaz.

Avans verilmesi :

MADDE 72. — Mâlûllük, yaşlılık veya ölüm sigortalarından aylık veya toptan ödeme işlemlerine başlanmış bulunan ve aylık bağlanmasına veya toptan ödeme yapılmasına hak kazandığı anlaşılan sigortalıya veya hak sahibi kimselerine, ileride alacaklarından mahsubedilmek üzere avans verilebilir.

Hakkın düşmesi :

MADDE 73. — Bu kanunda aksine hüküm bulunmadıkça bu kanundan doğan haklar hakkı doğuran olay tarihinden itibaren 3 yıl içinde istemezse düşer.

Mâlûllük, yaşlılık ve ölüm sigortalarından bağlanmış aylıklardan her hangi bir döneme ait aylığını 3 yıl içinde almıyanların bu döneme ait aylığı ödenmez.

Yol parası ve zaruri masraflar :

MADDE 74. — Bu kanun gereğince sigortalıların geçindirmekle yükümlü olduğu kimseler veya ölümlerinde hak sahibi kimseler :

- a) Analık veya hastalık sebebiyle muayene ve tedavi,
- b) Protez araç ve gereçlerinin sağlanması, takılmak ve yenilenmesi,
- c) Mâlûllük durumlarının tesbiti,
- d) Verilen raporların kurumca yeterli görülmemesi sebebiyle yeniden muayenesi,
- e) Kontrol muayenesi,

Delaysıyla kurumca bir yerden başka bir yere gönderilirse bunların veya doktorun lüzum görmesi üzerine bunlara refakat edecek kimselerin yol paraları ile zaruri masrafları Çalışma Bakanlığınca onanacak bir tarifeye göre kurumca ödenir.

İlgililerin isteği veya itirazı üzerine kurumca muayeneye gönderilenlerin bu istek veya itirazlarının doğru olduğu anlaşılırsa bunlara ve refakatçilere de yol parası ve zaruri masraflar ödenir.

(Geçici Komisyonun değiştirişi)

Lira kesirleri :

MADDE 58. — Teklifin 69 ncu maddesi Geçici Komisyonumuzca 58 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Değişen aylıkların başlangıcı :

MADDE 59. — Teklifin 70 nci maddesi Geçici Komisyonumuzca 59 ncu madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Aylıkların ödenmesi :

MADDE 60. — Sigortalıya veya hak sahibi olan kimselere bu kanun gereğince bağlanan aylıklar, 3 ayda bir peşin olarak verilir. Aylığın başlama tarihi ile ilk üç aylık devre arasındaki haklar ayrıca ödenir.

Peşin ödenen üç aylık, durum değişikliği veya ölüm halinde geri alınmaz.

Avans verilmesi :

MADDE 61. — Teklifin 72 nci maddesi Geçici Komisyonumuzca 61 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Hakkın düşmesi :

MADDE 62. — Bu kanunda aksine hüküm bulunmadıkça bu kanundan doğan haklar hakkı doğuran olay tarihinden itibaren 5 yıl içinde istenmezse düşer.

Mâlûllük, yaşlılık ve ölüm sigortalarından bağlanmış aylıklardan her hangi bir döneme ait aylığı 5 yıl içinde almıyanların bu döneme ait aylığı ödenmez.

Yol parası ve zaruri masraflar :

MADDE 63. — Bu kanun gereğince sigortalılarla, geçindirmekle yükümlü olduğu kimseler veya ölümlerinde hak sahibi kimseler,

- a) Mâlûllük durumlarının tesbiti,
- b) Verilen raporların kurumca yeterli görülmemesi sebebiyle yeniden muayenesi,
- c) Kontrol muayenesi,

Dolayısıyla kurumca bir yerden başka bir yere gönderilirse bunların veya doktorun lüzum görmesi üzerine bunlara refakat edecek kimselerin yol paraları ile zaruri masrafları Çalışma Bakanlığınca onanacak bir tarifeye göre kurumca ödenir.

İlgililerin isteği veya itirazı üzerine kurumca muayeneye gönderilenlerin bu istek veya itirazlarının doğru olduğu anlaşılırsa bunlara ve refakatçilerine de yol parası ve zaruri masraflar ödenir.

Sigortalılık süresi :

MADDE 75. — Mâlûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları bakımından sigortalılık süresi sigortalının prim ödediği süreler toplamıdır. Prim ödeme sürelerinin hesabında ay kesirleri bir tam ay, 12 prim ödeme ayı bir yıl sayılır.

Raporlar :

MADDE 76. — Sigortalının veya geçindirmekle yükümlü olduğu kimselerin yahut hak sahibi kimselerin mâlûllüklerinin tesbitinde Sosyal Sigortalar Kurumu veya tam teşekküllü resmî hastaneler sağlık kurumlarından alınacak raporlar esastır.

Kurum, raporları yeteri görülmiyen ilgilileri dilediği bir başka sağlık kurulunda yeniden muayene ettirebilir.

V. Kısım - Çeşitli hükümler

MADDE 77. — Kurum, bu kanunla sağlanan yardımlardan yararlanmak için kasıtlı hareketi tesbit edilen sigortalıyı bu yardımlardan kısmen veya tamamen mahrum edebilir.

Böyle bir hareketi sonunda ölen sigortalının hak sahibi kimselerine yapılacak yardımlar için bu maddenin birinci fıkrası hükmü uygulanmaz.

Üçüncü kişilerin sorumluluğu ;

MADDE 78. — Üçüncü bir kimsenin suç sayılır hareketi ile bu kanunda sayılan yardımların yapılmasını gerektiren bir halin doğmasında kurum gerekli bütün yardımları yapar. Ancak bu yardımların tutarı için üçüncü kişilere rücu eder.

İtiraz :

MADDE 79. — Sigortalılarla bunların geçindirmekle yükümlü olduğu kimseleri veya sigortalının ölümünde hak sahibi kimseleri, bu kanunun tatbikatında kurumun kendileri hakkındaki kararlarına karşı, karara itirazlarından itibaren bir yıl içinde yetkili mahkemelere başvurarak itiraz edebilirler.

İtiraz kararın uygulanmasını durdurmaz.

Sigorta yardımlarının haciz veya başkasına temlik edilemeyeceği :

MADDE 80. — Bu kanun gereğince sağlanacak yardımlar, nafaka borçları dışında, haciz veya başkasına devir ve temlik edilemez.

Muaflık :

MADDE 81. — Bu kanunun uygulanması ile ilgili olarak, kurum tarafından yapılan bütün işlemlerle bu işlemler için ilgililere verilmesi veya ilgililerden alınması gereken her türlü evrak ve belgeler ve bunların suretlerinden hiçbir resim, harc ve Damga Vergisi alınmaz.

Bildiri :

MADDE 82. — Bu kanun gereğince yapılacak bildirimler hakkında 7201 sayılı Tebliğat Kanunu hükümleri uygulanır.

(Geçici Komisyonun değiştirişi)

Sigortalılık süresi :

MADDE 64. — Teklifin 75 nci maddesi Geçici Komisyonumuzca 64 ncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Raporlar :

MADDE 65. — Teklifin 76 ncı maddesi Geçici Komisyonumuzca 65 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

IV. Kısım - Çeşitli hükümler

MADDE 66. — Teklifin 77 nci maddesi Geçici Komisyonumuzca 66 ncı madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Üçüncü kişilerin sorumluluğu :

MADDE 67. — Teklifin 78 nci maddesi Geçici Komisyonumuzca 67 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

İtiraz :

MADDE 68. — Teklifin 79 ncu maddesi Geçici Komisyonumuzca 68 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Sigorta yardımlarının haciz veya başkasına temlik edilemeyeceği :

MADDE 69. — Teklifin 80 nci maddesi Geçici Komisyonumuzca 69 ncu madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Muaflık :

MADDE 70. — Teklifin 81 nci maddesi Geçici Komisyonumuzca 70 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Bildiri :

MADDE 71. — Teklifin 82 nci maddesi Geçici Komisyonumuzca 71 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Yetkili mahkemeler :

MADDE 83. — Bu kanunun uygulanmasından doğan uyumsuzluklar iş mahkemelerinde veya bu dâvalara bakmakla görevli mahkemelerde görülür.

VI ncı Kısım - Karşılıklar ve teknik bilânço :

Karşılıklar :

MADDE 84. — Her hesap yılı sonunda o yıl içinde elde olunan primlerden ve kurumun diğer gelirlerinden aşağıdaki karşılıklar ayrılır.

- a) Matematik karşılık,
- b) Ödenmiş primler karşılığı,
- c) Diğer karşılıklar ve pürövizyonlar.

Matematik karşılık, bu kanun gereğince bağlanan aylıkların peşin değeri toplamıdır.

Ödenmiş primler karşılığı, o yıl gelirlerinden yıl içinde yapılan bütün ödemeler, matematik karşılıklar ve (c) bendinde yazılı diğer karşılıklar ve pürövizyonlar çıktıktan sonra geri kalan miktardır.

Teknik Bilânço :

MADDE 85. — Hastalık ve analık, mâlûllük, yaşlılık ve ölüm sigortalarının malî bünyeleri en geç her beş yılda bir hazırlanacak teknik bilânçolarla gözden geçirilir.

Sigorta yardımlarının geçim şartları ve sigortalıların genel kazanç seviyelerinde meydana gelen değişmeler karşısındaki durumları her beş yılda bir ve gerekirse daha önce kurum tarafından incelenerek varılacak sonuç gereği yapılmak üzere Çalışma Bakanlığına bildirilir.

Mâlûllük, yaşlılık ve ölüm Sigortaları Kurumu ile Emekli Sandığı Kurumuna tabi işlerde çalışmış olanlardan bu kanun kapsamına girenlerin, mâlûllük, yaşlılık ve ölümleri halinde sağlanacak hak ve menfaatleri bu kanun hükümleri dairesinde tesbit olunur.

Sigorta kanunları ile Emekli Sandığı Kanununa tabi çeşitli hizmetlerde çalışmış olanların bu işlerde geçen hizmet süreleri toplandığında, kendilerinin veya ölümleri halinde hak sahibi kimselerin Sigorta veya Sandıklar kanunlarının her birine göre hak kazandıkları tesbit edilirse, emekliliğe tabi kimselerin süreleri birleştirilir.

Kurumca ve sandıklarca yukarıdaki fıkraya göre hesaplanacak hizmet süreleri toplamının bu kanuna istinaden aylık bağlanmasını icabettirmesi halinde, alâkahlara aylık bağlanır. Hizmet süreleri toplamının toptan ödemeyi gerektirmesi halinde de toptan ödeme yapılır.

Bu kanuna göre hesaplanacak aylıklar, sigortalı için ödenmiş bulunan sigorta primlerinin hesabına esas tutulan ortalama yıllık kazançlarına göre tâyin edilir. Ancak, Emekli Sandığı Kanununa tabi işlerde geçen hizmetler ortalama yıllık kazançların tesbitinde nazara alınmaz.

Hizmetleri aynı müessesede devam etmekte iken sonradan memur statüsüne tabi bir vazifeye geçirilmeleri sebebiyle, evvelce tabi buldukları sandıklardan diğer bir sandığa geçenlerin, emekli aylıklarının hesabı, son tabi buldukları kurumda iktisabolunan ve tahsise esas teşkil eden aylığa göre yapılır.

Sigorta kanunları ile Emekli Sandığı Kanununa göre geçen hizmetlerin toplanması ve hak sahiplerine mâlûllük, yaşlılık ve ölüm aylığının bağlanması veya icabına göre toptan ödeme yapılabilmesi için, bu kanun kapsamına girenlerin evvelce buldukları kurumlardan ilişkilerin kesildiği tarihe kadar evvelce ödedikleri prim ve kesenekleri, Çalışma Bakanlığınca çıkarılacak tüzükte gösterilen esaslar dairesinde ve azâmî bir sene zarfında bu kanunun 1 nci maddesinde kurulması öngörülen esnaf ve sanatkârlar Sosyal Sigortalar Kurumuna devrolunur.

(Geçici Komisyonun değiştirişi)

Yetkili mahkemeler :

MADDE 72. — Bu kanunun uygulanmasından doğan uyuşmazlıklar iş mahkemelerinde, iş mahkemeleri kurulmamış yerlerde iş dâvalarına bakmakla görevli mahkemelerde görölür.

V - Kısım - Karşılıklar ve teknik bilânço karşılıkları :

MADDE 73. — Her hesap yılı sonunda o yıl içinde elde olunan primlerden ve kurumun diğer gelirlerinden aşağıdaki karşılıklar ayrılır :

- a) Matematik karşılık,
- b) Ödenmiş primler karşılığı,
- c) Menkul ve gayrimenkuller için dahili sigorta fonları karşılığı,
- ç) Diğer karşılıklar ve provizyonlar.

Matematik karşılık, bu kanun gereğince bağlanan aylıkların peşin değeri toplamıdır.

Ödenmiş primler karşılığı, o yıl gelirlerinden yıl içinde yapılan bütün ödemeler, matematik karşılıklar ve (c), (ç) bendlerinde yazılı diğer karşılıklar ve provizyonlar çıktıktan sonra geri kalan miktardır.

Teknik bilânço :

MADDE 74. — Mâlûllük, yaşlılık ve ölüm sigortalarının mali bünyeleri en geç her 5 yılda bir hazırlanacak teknik bilânçolarla gözden geçirilir.

Sigorta yardımcılarının geçim şartları ve sigortalıların genel kazanç seviyelerinde meydana gelen değişmeler karşısındaki durumları her 5 yılda bir ve gerekirse daha önce kurumu tarafından incelenerek varılacak sonuç, gereği yapılmak üzere Çalışma Bakanlığına bildirilir.

VII. Kısım geçici hükümler

Mecburi sigortalıların tescil süresi :

GEÇİCİ MADDE 1. — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte, 2 nci maddede yazılı mecburi sigortalılardan kayıt ve tescillerini üç ay içinde yaptırınlar hakkında 5 nci maddenin dördüncü fıkrası hükmü uygulanmaz.

Heri yaştakilere aylık bağlanması :

GEÇİCİ MADDE 2. — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte 45 yaşını geçmiş bulunan erkek sigortalılarla 40 yaşını geçmiş kadın sigortalılardan, erkek iseler 60 kadın iseler 55 yaşını doldurmuş olmakla beraber; 15 senelik prim ödeme süresini doldurmıyanlar,

a) Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce en az 10 yıldan beri esnaf ve sanatkâr olarak çalıştıkları tevsik etmek,

b) En az 5 yıllık mâlûllük, yaşlılık ve ölüm sigortası primi ödenmiş oldukları takdirde, 15 yıl prim ödemiş olanlar gibi yaşlılık aylığına hak kazanırlar, 10 yıllık eski çalışma süresi, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç bir yıl içinde kuruma verilecek belgelerle tevsik edilir.

Çalışma belgelerinin gerçeğe uymadığı makkeme kararı ile tesbit edildiği takdirde, gerek sigortalılar gerekse belgeyi düzenleyenler hakkında genel hükümlere göre ceza koğuşturması yapılır. Ayrıca, kurumun bu yüzden uğrıyacağı zararlar % 50 fazlası ve kanuni faizi ile birlikte bunlardan tahsil edilir.

Birden fazla karısı olanlar :

GEÇİCİ MADDE 3. — Türk Medeni Kanununun yürürlüğe girmesinden önce birden çok kadınla evlenmiş olan sigortalıların ölümünde, bu kanuna göre bağlanacak dul aylıkları eşler arasında eşit suretle paylaşılır.

Bunlardan birinin aylığı kesildiğinde aylığı, diğer eşlerin aylığına eklenir.

(Geçici Komisyonun değiştirişi)

Hizmetlerin birleştirilmesi :

MADDE 75. — Sosyal Sigortalar Kanunu ile diğer Sosyal Sigorta kurumları ve emekli sandıkları kanunlarına tabi çeşitli işlerde çalışmış olanların, bu işlerde geçen hizmet süreleri 228 sayılı Kanun ve bu kanunu tadil eden 1214 sayılı Kanun esaslarına göre birleştirilir.

MADDE 76. — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte, esnaf ve sanatkârlar yanında çalışan ve 506 sayılı Kanunla kurulmuş olan Sosyal Sigortalar Kurumunda sigortalı bulunan kimselerin hak ve yükümlülükleri, anılan kanuna göre aynen devam eder.

Bunların sigorta primleri 506 sayılı Kanuna göre hesabedilerek bu kanunla kurulacak olan esnaf ve sanatkârlar Sosyal Sigortalar Kurumu tarafından tahsil olunur.

Tahsil olunan primler toplamının tesbitine her yılın sonundan itibaren başlanır ve o yılın sonunda Sosyal Sigortalar Kurumuna toptan ödeme yapılır.

Esnaf ve sanatkârların yanlarında çalışanlar için 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kurumunun prim tahsili ile ilgili işlemler, bu kanunla kurulacak olan kurum tarafından yürütülür.

VI. Kısım - Geçici hükümler

İleri yaşdakilere aylık bağlanması :

GEÇİCİ MADDE 1. — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte 45 yaşını geçmiş bulunan erkek sigortalılarla 40 yaşını geçmiş kadın sigortalılardan, erkek iseler 60, kadın iseler 55 yaşını doldurmuş olmakla beraber: 15 senelik prim ödeme süresini doldurmıyanlar,

a) Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce en az 10 yıldan beri esnaf ve sanatkâr olarak çalıştıklarını tevsik etmek,

b) En az 5 yıllık mâlûllük, yaşlılık ve ölüm sigortası primi ödemek,
şartıyla,

15 yıl prim ödemiş olanlar gibi yaşlılık aylığına hak kazanırlar.

10 yıllık eski çalışma süresi, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç 1 yıl içinde verilecek belgelerle tevsik edilir.

Çalışma belgelerinin gerçeğe uymadığı mahkeme kararıyla tesbit edildiği takdirde, gerek sigortalılar gerekse belgeyi düzenleyenler hakkında genel hükümlere göre ceza koğuşturması yapılır. Ayrıca, kurumun bu yüzdenden uğrıyacağı zararlar % 50 fazlası ve kanuni faizi ile birlikte bunlardan tahsil edilir.

(Teklif)

Tüzükler yürürlüğe girinceye kadar yapılacak işlem :

GEÇİCİ MADDE 4. — Bu kanun gereğince hazırlanacak tüzükler bu kanunun yayınlanması tarihinden itibaren en geç 6 ay içinde düzenlenir.

Bu tüzükler yürürlüğe girinceye kadar, bu kanunda tüzükle tesbit olunacağı belirtilen hususlarda Çalışma Bakanlığınca çıkarılacak genelgelere göre işlem yapılır.

VIII. Kısım son hükümler

Yürürlük tarihi :

MADDE 87. — Bu kanunun kuruluşu ilişkin hükümleri tarihinde diğer hükümleri bu tarihten (6) ay sonra yürürlüğe girer.

Yürütme organı :

MADDE 88. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

(Geçici Komisyonun değiştirisi)

Tüzükler yürürlüğe girinceye kadar yapılacak işler :

GEÇİCİ MADDE 2. — Bu kanun gereğince hazırlanacak tüzük ve yönetmelikler bu kanunun yayınlanması tarihinden itibaren en geç 6 ay içinde düzenlenir.

Bu tüzükler yürürlüğe girinceye kadar kanunla tüzük tesbit olunacağı belirtilen hususlar da, Çalışma Bakanlığınca çıkarılacak genelgelere göre işlem yapılır.

VII. Kısım - Son hükümler

Yürürlük tarihi :

MADDE 77. — Bu kanunun kuruluşu ilişkin maddeleri kanunun yayımı tarihinde, diğer maddeleri bu tarihten (6) ay sonra yürürlüğe girer.

Yürütme organı :

MADDE 78. — Teklifin 88 nci maddesi Geçici Komisyonumuzca 78 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

